

# מדינת ישראל

משרדי הממשלה  
משרד סגל-האמנה

משרד מסלול 43.04

סניף הולד הולד' - סניף האמנה - אמנה קמפ' 11

מסלול - אמנה  
מסלול - אמנה  
11.968-231.74

תיק מס' \_\_\_\_\_

מחלקה \_\_\_\_\_

מדינת ישראל  
ארכיון המדינה



שם תיק: עניני הועדה המדינית

מזהה פיזי: **א-19/7550**

מזהה פריט: 000wirt

כתובת: 3-312-6-2-3

תאריך הדפסה: 28/05/2017

מס. תד. 7550

1926 - 1922

Consolidated

1926 - 1922

with notes on the side



## השר ישראל גלילי

ירושלים, ד' טבת תשל"ז  
23 ינואר 1977

### אישי

אל: ראש הממשלה - מר י. רבין

ליצחק, השלום

לקראת הישיבות המסכמות של הועדה המכינה את המצע לבחירות (בפרק המדיני)  
ראוי להתייעץ בנושאים עיקריים אחדים:

א. אני מכין את הסעיף הכולל בכובות לפשרה טריטוריאלית בשלוש הגזרות     
במסגרת הסכמי השלום. בפגישתנו בעיין בהצעה, שהרי יהיה עלינו  
להציג אותה להצבעה.

2.  בי"ד העיקרים ובמצע לכנסת השמינית לא בכלל סעיף השולל משא-  
ומתן עם אש"ף. אני מציע לכלול סעיף כזה במצע לכנסת התשיעית.  
טרם הבעת דעתך בגדון.

3.  האם לכלול סעיף שיש בו אישור בכובותנו לבוא במשא-ומתן על  
ביטול מצב המלחמה בכל הגזרות (במסגרת הסייגים הכלולים בהחלטת  
הממשלה)?

4.  האם לכלול אזכור האפשרות שבמשלחת הירדנית למשא-ומתן על השלום  
יהיו כלולים אישים פלשתינאים מיהודה ושומרון?

5. האם להדגיש בכונותנו לכיבוש ועידת ג'נבה על-פי כתב הזימון המוסכם מדצמבר 1973?

6. ✓ האם לכלול התייחסות להחלטות האנטי-ישראליות של העצרת ומועב"ט?

7. ✓ האם לכלול התייחסות ל"גוש אמונים"?

ב. יש להחליט מה צריכה להיות המתכונת הכללית של הפרק "שלום ובטחון". לא בראה לי שראוי להעתיק ככתבו וכלשונו את הפרק הרלוונטי מהמצע לכנסת השמינית; צריך להשמיט את הסעיפים שעבר זמנם, ואשר לסעיפים התקפים - ראוי לכתוב אותם מחדש, תוך הקפדה על התוכן של הסעיפים המקוריים.

ג. צריך להביא בחשבון אבחנה בין סעיפים מדיניים שיכללו במצע לבין סעיפים שיוצעו להחלטת הועידה (ולא יכללו במצע).

כל הנ"ל לקראת פגישתנו יחד עם דבי רוזוליו.

ב ב ר כ ה  
1000  
ישראל גלילי



11

- 1. The first paragraph of the first section of the act...
- 2. The second paragraph of the first section of the act...
- 3. The third paragraph of the first section of the act...
- 4. The fourth paragraph of the first section of the act...
- 5. The fifth paragraph of the first section of the act...
- 6. The sixth paragraph of the first section of the act...
- 7. The seventh paragraph of the first section of the act...
- 8. The eighth paragraph of the first section of the act...
- 9. The ninth paragraph of the first section of the act...
- 10. The tenth paragraph of the first section of the act...
- 11. The eleventh paragraph of the first section of the act...
- 12. The twelfth paragraph of the first section of the act...
- 13. The thirteenth paragraph of the first section of the act...
- 14. The fourteenth paragraph of the first section of the act...
- 15. The fifteenth paragraph of the first section of the act...
- 16. The sixteenth paragraph of the first section of the act...
- 17. The seventeenth paragraph of the first section of the act...
- 18. The eighteenth paragraph of the first section of the act...
- 19. The nineteenth paragraph of the first section of the act...
- 20. The twentieth paragraph of the first section of the act...

THE END

1911

החלטת הועדה המדינית מיום 16.1.77

הועדה המדינית מציעה לוועידה להתלכד סביב להצעה דלהלן:

הופעה משותפת לבחירות במסגרת המערך מותנית:

- א. בהחלטה מוסכמת על נכונות לפשרה שריסוריאליה בכל הגזרות לרבות יהודה ושומרון לשם השגת שלום בגבולות בטוחים מוכרים ומוסכמים.
- ב. בבחירת מועמד לראש הממשלה שיהיה נאמן על ביצועה של המדיניות הנ"ל תוך הזדהות איתה.
- ג. בנכונותה של מפלגת העבודה ללכת לקראת הצעותינו בתחום הכלכלי-סוציאלי, המעוט הערבי והפעלת מוסדות המערך.

הועדה המדינית קוראת למפלגת העבודה לזרז את בירוריה ולעשות למען הבטחת השותפות וזו גם על דרך המלצות הועדה המכינה לקראת ועידתה. אם לא יחול כל שינוי עד ל- 30.1 תציע הועדה המדינית לוועידה כי נחייב לבחירות ברשימה עצמאית.

הועידה תסמין את מרכז המפלגה לשנות את ההחלטה (אם יתמלאו התנאים דלעיל), או להחליט אז על פירוק מוסדות המערך.



PROBLEM SET 1: STATISTICAL MECHANICS

1. Consider a system of  $N$  particles in a volume  $V$  at temperature  $T$ .

(a) Write down the partition function  $Z$  for the system.

(b) Show that the average energy  $\langle E \rangle$  is given by  $\langle E \rangle = -\frac{1}{Z} \frac{\partial Z}{\partial \beta}$ , where  $\beta = 1/(k_B T)$ .

(c) Show that the heat capacity  $C_V$  is given by  $C_V = \frac{1}{k_B T^2} \frac{\partial^2 Z}{\partial \beta^2}$ .

(d) For a monatomic ideal gas, show that  $C_V = \frac{3}{2} N k_B$ .

2. Consider a system of  $N$  particles in a volume  $V$  at temperature  $T$ .

(a) Write down the partition function  $Z$  for the system.

(b) Show that the average energy  $\langle E \rangle$  is given by  $\langle E \rangle = -\frac{1}{Z} \frac{\partial Z}{\partial \beta}$ .

(c) Show that the heat capacity  $C_V$  is given by  $C_V = \frac{1}{k_B T^2} \frac{\partial^2 Z}{\partial \beta^2}$ .



## לשבת ראש הממשלה

כ"ג בטבת תשל"ז  
13 בינואר 1977

אל: ראש-הממשלה

### הנידון: המוסדות המשותפים של הליכוד

להלן, כבקשתך, נתונים על המוסדות המשותפים של הליכוד:

- א. פורום עליון:  
בלתי פורמלי. משתתפים בו בגין, ארליך והורוביץ.
- ב. הנהלת הליכוד:  
המוסד הפורמלי העליון ובו 11 חברים (4 מחירות, 4 מהליבראליס ו-3 מלעם). עוכדים בראשו, לסירוגין, חה"כ בגין ו-רליך.  
מטרתו של מוסד זה לקבל החלטות שהן עדיפות על פני החלטות של מרכזי המפלגות המרכיבות את הליכוד.
- ג. הסיעה בכנסת:  
בראשה הנהלת סיעה, לסירוגין חה"כ בגין ומשה נסים. קובעת כל נוהלי ודרכי הסיעה.
- ד. מזכירות הליכוד:  
פורום טכני לתאום בין מזכירות שלושת מרכיבי הליכוד (כ-10 איש).
- ה. ועד הסברה:  
פורום משותף למסבירי שלוש המפלגות (כ-11 איש); להחלטותיו עדיפות לגבי החלטות פנים-חטיבתיות.
- ו. ועדה מוניציפאלית:  
כנאמר בסעיף 4.
- ז. ג'יזברות:  
משותפת לשלושת המרכיבים. נולדה על חקציב של הליכוד, בנפרד מהג'יזברות החטיבתיות.
- ח. מועצה הליכוד:  
גוף ייצוגי רחב (כ-300 חברים) שנועד לתת ריבודי-ייצוג למספר רב יותר של פעילים. המועצה מיועדת לקום ב-13 בפברואר 1977.

לקראת הבחירות הוקמו הסוסדות הבאים:-

א. מטה בחירות

גוף מבצעי. בראשות עזר וייצמן. עוזרים לידו מוסקה ציפורי (מ"חירוה") ואברהם שריד (מד"כל הליבראליס); כפוף להנהלה הליכוד. רוב חברי ההנהלה חברים גם במטה; סמכויות המטה, החל מהשבוע, יהיו במעמד עדיף על סמכויות כל ההנהלות החטיבתיות. מטחה למטה זה מופעלים:

1. מטה הטברה (בראשו: ד"ר א. בן-אלישר מ"חירוה" וח"כ י. מודעי מהליבראליס);
2. מטה אירגוני (בראשות מיכאל צייקסל, ראש מח' האירגון של חירוה);
3. מטה לטיפול באירגונים ארציים שונים (כמקצועות חופשיים), בראשות ח"כ ז. שובל וג. פת.

בברכה,

דן פתיר

11

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

MEMORANDUM

TO : THE BOARD OF TRUSTEES  
FROM : THE PRESIDENT  
SUBJECT: [Illegible]

- 1. [Illegible]
- 2. [Illegible]
- 3. [Illegible]

[Illegible]



אני  
אני ירמיהו  
ג.א.ה. ג.א.ה. ג.א.ה.

לכבוד  
הח"ח יצחק רבין - ירושלים  
מאיר זרמי - תל-אביב

שלום רב,

מסרתי לכם כי הקדמת הבחירות לכנסת תחייב אותנו להקדים את מועד המושב השני של ועידתנו. הועדה המדינית החליטה אתמול לקבוע את המועד ליום א"ה - 30 בינואר. לפני כמה חדשים הגשנו לכם ניירות עבודה בהם העלינו את הצעותינו בכמה שטחים. בקשנו לקבל הבהרות ותשובות. עתה ברור כל במסגרת הזמן העומד לרשותנו לא ניתן לעסוק בחומר שהגשנו לכם, כדי להקל על השיחות וסיכומן המהיר החלטנו למקד את הדברים בכמה סעיפים מהותיים.

הנני מגיש לכם בצירוף את החלטותינו. רשמית הן טעונות עיין אישור של מרכז המפלגה, אולם על יסוד הדיון וההחלטה בוועדה המדינית סביר כי ההצעות האלה תתקבלנה גם ע"י המרכז. לאחר בירור דברים אתכם עלינו לסכםם ולהמציא לסניפים את טיכומינו. הזמן שנותר הוא לכן קצר למדי. הצעתנו היא כי הועדה בראשותו של שר האוצר תמשיך במעולתה ולפניה נביא את ההצעות בתחום המשק והחברה, ותקבע ועדה נוספת לבירור כל שאר הסוגיות. הנני חוזר ומבקש מכם להביא בחשבון את לוח התאריכים הדחוק אשר לפנינו.

בכבוד וברכה  
בשם המזכירות  
מ. הלמי

ח'אב'ב, יום 22.12.76

איתמר בן-אבי 4 טלפון 266245, ת.ד. 1777

הקדמת הבחירות לכנסת מחייבת את מפ"ם לקבוע מועד מוקדם יותר למושב השני של הוועדה השביעית שבו תוצג להכרעה דרכה של מפ"ם במבחנים המדיניים של שנת 1977: הבחירות לכנסת ולהסתדרות. דבר זה מחייב את מפ"ם ואת מפלגת העבודה להמריץ את המו"מ ביניהן.

בנסיבות שנוצרו מציעה הוועדה המדינית לסרכז המפלגה, להחליט על קיום המושב השני של הוועדה ביום א' 30.1.77.

בנסיבות אלה מחליטה הוועדה המדינית למקד את המו"מ עם מפלגת העבודה בשאלת הטקס המערך לכמה נושאים מהותיים עיקריים.

מפ"ם תנהל מו"מ על יסוד ההנחות הבאות:

א. בתחום המדיני

1. הממשלה, אשר המערך יעמוד במרכזו, תפעל למען שלום גבולות משהיט, מוכרים ומוטכמים, תוך נכונות למשרה טריטוריאלית (מחנות-לילה) בעל הגדרות יבשות יהודים ומוסלמים.
  2. ממשלת ישראל תיזום מו"מ על שלום עם מדינות ערב השכנות המקורבות בסכסוך. במסגרת זו תהיה נכונה לנהל מו"מ עם כל גורם פלשתינאי אשר יכיר בהזדבנותה של מדינת ישראל, יימנע ממעשי איבה ויכריע על נכונות לעזרה שלום צהה.
  3. אין ליצור עובדות של התחלפות-קבע ברחבי השטחים המוחזקים דולת האחדות התישבותיות-בטחוניות ברמת הגולן ופתחת רפיה. יש להטנות את מאמצי ההתישבות והפתוח לגליל ולנגב, לטובת כל התושבים.
- למפס תובטח זכות ההצבעה החופשית בנושא ההתחלפות.

ב. בתחום התרבותי-הכלכלי

1. תובטח תמסוקה מלאה על בסיס המשך הצמיחה הכלכלית, הגבחת הפירון והיעול, הנייה משאבים מוגברים לענפי יצור ויצוא סכר וחנאים מוציאים מנופלים ואתוף העובדים ברווחים.
2. תוגבש המלחמה באינפלציה: יוקפאו הרווחים והדיורודנדים ברמה של שנת 1976 וכן יוקפאו מחירי המצרכים והשרוחים, כולל שרותי הממשלה, לתקופה של 6 חודשים עמ"י חוק; תונהג מערכת פקוח עפדנית וחסורה בהתאם לקריטריונים שייקבעו, טימוך המחיר על המצוק וענישה חמורה למפקיכי מחירים.
3. לשם צמצום הפער הסוציאלי יוגדלו תוקציבים לשרותי הרווחה (שכונן, חינוך, בריאות וסעד). לצורך זה, תובטח ההוצמה המלאה של קצבאות הילדים ומערכת הזיכויים האישיים; לא יעלו המחירים של המפרכים הבסיסיים; לא יעלו מסימ עקיפים כולל מ.ע.מ.
4. תובטח גביית החובות למס הכנסה, תוך מלחמה ענייה ונמרצה לאכיפת הרפורמה במסוי הישיר

- 2 -

- וביעור העלמות ההכנסה וההון השחור על ידי:
- הגברת הגבייה במקור, הגדלת המקדמות, הפעלת אמצעים אדמיניסטרטיביים ומשפטיים נגד אלה שאינם מנהלים ספרים, התניית קבלת רשיונות התחומים שונים בהמצאת אג'וור משלסונות המס, הקמת בתי דין מיוחדים והנהגת עונשי מינימום לעברייני מס.
5. תוגשם רפורמה בשוק ההון ע"י הורדת ההצמדה של אגרות חוב סחירות ל - 70% בלבד, המרת אגרות חוב סחירות ממוכ"ז על שם המחזיק, הטלת מס על רווחי הצמדה של האגרות המוצמדות ב - 100% והטלת מס על הנכסים הפיננסיים בשעור של 1,7% . וכך זרז החוק על מס הון נטו.
6. יוגשם שחוף בעולה וחובה החיצונה עם ההסתדרות בכל התחומים הנוגעים למוניטין הכלכלית, הפיסקלית, מערכת המחירים ויחסי-העבודה.
7. לא תהיה כל תחיקה נוספת בתחום יחסי העבודה.

ג. בתחום האוויון האזרחי של ערביי ישראל

1. העצבד תכנית הלת-שנתית לפיתוח הכפר הערבי הון הבטחת זרובות קרקעיות מספיקות ומשאבים לשכון, לתיעוש ולמבני חינוך, בריאות ותרבות.
2. תובטח קליטה משכילים ערביים בקנינהל הממלכתי, ההסתדרותי והצבורי.
3. הממשלה תחזיר לבתיהם את עקורי בירעם ואיקריה.

ד. בתחום השותפות הכין-מפלגתית

1. יוקם מוסד מצומצם אשר יקבע ויתאם את מדיניותו של המערך-מדינה, בהסתדרות וברשויות המקומיות.
2. בהתאם ליחסי הכוחות במערך יותפרו חבוי מפ"ם בכל הגזרי הפעולה הפוליטית, הכלכלית והציבורית.

ועדה מדינית מיום 22.12.76



1. הבחירות לכנסת הסמינרית התקיימה לאחר מלחמת יום הכיפורים, בעיצומו של המאבק המדיני על השלום, תוך כורח של כוננות כתמדה כנגד סכנה של חידוש הקרבות ביוזמתן של מדינות ערב. במצע המערך לכנסת הסמינרית בכל פרקיו ומדוריו צריכים להסתקף הלקחים והמסקנות המתחייבים מנסיבותיה והוצאותיה של המלחמה, היערכות העם והחברה והסגת השלום כיעד מרכזי.

ב. ב ט ח ו נ

2. המרכז מעלה על נס את כושר עמידתו וניצחונו של צה"ל על צבאות האויב הודות לעוצמתו ולגבורתם של הלוחמים. צה"ל גבר על אויביו על אף יתרונות האויב בעליונות מטפרית, בנסק ובציוד סופק ע"י ברית המועצות.
3. המרכז מביע הסתהפותו באבלם של המשפחות הסכולות והזדהותו עם הטבויים והפצועים ומשפחותיהם.
4. צרכי הבטחון חייבים לעמוד במרכז דאגותיה של המדינה ואין לחסוך כל מאמץ הנדרש לחיזוק כוחו וכושרו של צה"ל. עוצמתו של צה"ל היא הנאי ראשוני לביצור הבטחון ולהסגת השלום.

ג. חתירה - לשלום

5. היעד המרכזי של ישראל הוא הסגת שלום עם המדינות הסכנות ורקירת קשרי טיהוף בין עמי האיזור. מאז כינונה חותרת ישראל למטרה זו, היא לא הוטגה בגלל מדיניות האיבה, הלוחמה והחרם שנקטו מהשלוח ערב במסך כל הסנים הללו.
6. גם היום, למחרת המלחמה סיומו וניהלו נגדה מצרים וסוריה בהסתהפות מדינות ערביות אחרות, סנוי ובמור עם ישראל לחתור ביתר טאה לקידום השלום. ברוח זו קיבלה הממשלה כמה החלטות מאז פרוץ מלחמת יום הכיפורים:
  - א. להיענות ליוזמה להפסקת האט ולקיים אותה על בסיס של הדדיות;
  - ב. לחתום על הסכם טטה הסעיפים עם מצרים ולחתור להסכם הפרדה הכוחות למען ייצובה של הפסקת האט;
  - ג. להביע נכונות להסתהף בוועדה השלום שנועדה להיפתח בחודש דצמבר 1973.

7. ועידת הסלום העומדת להיפתח בחודש דצמבר היא מאורע רב-ערך בקורות האזור, הנושא עימו סיכוי לתמורה גדולה ביחסי ישראל וטרינוה ערב. מטאלהה וציפייתה של ישראל היא כי המו"מ בין ישראל וטכנוחיה בוועידה יביא את הסלום המיוחל.

8. בוועידת הסלום ובכל מערכוה יחסיה הבינלאומיים תחתור ישראל להסכם שלום טיוטג כמו"מ ללא תנאים מוקדמים. מו"מ זה צריך להנהל ללא לחצים או נסיונות כפיה מכל צד שהוא.

9. ישראל תחתור להסכם שלום טיבטיח

(א) היסול כל גילויי האיבה, ההסגר והחרם;

(ב) גבולות בני-הגנה טיבטיחו לישראל אפירות להתגונן ביעילות נגד מיחקפה צבאית או מזימת הסגר ויתבססו על פסדה טריטוריאליה. גבולות הסלום יבואו במקום קוי הפסקה האט ;

ישראל לא תחזור לקוי 4 ביוני 1967 שהיוו פיתוי לתוקפנות.

(ג) טמירת אופייה היהודי של מדינת ישראל למען הגטמת יעודיה

הציוניים ותפקידיה בעליה ובקיבוץ גלויות;

(ד) פתיחת תקופה של יחסים תקינים בין ישראל למדינות

הטכנות בתחום המדיני, הכלכלי, החברתי והתרבותי.

10. הסכם הסלום עם ירדן יוטהה על קיום טתי מדינות עצמאיות - ישראל

ובירתה ירוסלים המאוחדת ומדינה ערבית במזרח לה. במדינה

הירדנית-פלטהינאית הטכנה תוכל לבוא לכלל ביטוי הזהות העצמית

של הערבים הפלטהינאים והירדנים, תוך שלום וטכנות טובה עם

ישראל. ישראל טוללה הקמת מדינה ערבית פלטהינאית נפרדת

נוספת מבערב לירדן.

11. כל הסכם שלום ייחתם על דעה המטטלה והכנסה.



12. עד הסכם שלום תקיים ישראל את הפסקת האש וכן הסדרי  
ביניים שיוסכם עליהם בין ישראל ובין שכנותיה כהסדרי ארעי  
בדרך לשלום,

באין חוזי שלום או הסדרי ביניים תוסיף ישראל  
לקיים במלואו את המצב כפי שנקבע עם הפסקת האש.  
ייעשה להמשך וביצור ההתישבות וההתנחלות בהתאם  
להחלטות שיתקבלו ע"י ממשלת ישראל מפעם לפעם, הוך עדיפות  
לשיקולי הבטחון של המדינה.

ד. יחסים עם ארה"ב

13. ישראל מוקירה את היחסים המיוחדים בינה לבין ארה"ב ואת  
הסיוע הרב שהוגש על ידי ארה"ב לישראל. ישראל תחתור לביצור יחסים  
אלה בעתיד.

ה. פניה ליהדות העולם

14. ישראל מוקירה בכל לבה את התגייסות העם היהודי בכל הפוזותיו  
לימין מדינת ישראל וקוראת לו להמשיך לעמוד לימינה במאבקה  
על שלום ובטחון ובמאמציה להגביר את כוחה ברוח, בחומר ובעליה  
יהודים רבתי לישראל.

- - - - -



Handwritten text, possibly a signature or initials, located in the lower right quadrant of the page.

## התורה שבעל-פה

"הכסיס העקרוני להופעת חברי המערך, בשם המערך, בנושא סדיניות חוץ ובסחון לרבות התפיסה הישראלית לגבי גבולות הבסחון האסטרטגיים, כהוות החלטות הכנסת, הממשלה והודעותיה מאז מלחמת ששת הימים.

החלטות הממשלה מתייחסות לבעיות גבולות הבסחון כוללות: בנהר הירדן רואה ישראל את גבולה הבסחוני המזרחי. זאת אומרת גבול שכוחות צבא זרים לא יחצוהו מערבה. רמת הגולן ורצועת עזה תישארנה בשליטתנו והופש השייט מאילת ודרומה יובסח על ידי כוחות ישראל אשר ישלטו באיזור המיצרים. איזור זה יהיה קשור לישראל ברציפות טריטוריאלית ההולמת את יעודיה הבסחוניים, נוכח נסיונות התנכלות אפשריים בעתיד. נציגי המערך יהיו רשאים לפרט החלטות אלה בחלקן או בשלמותן.

נכונותה של ישראל למו"מ, ללא תנאים וחתימה המתמדת לגבולות בטוחים ומוסכמים.

אם הימצא ביום מן הימים מדינה ערבית שתהיה מוכנה למו"מ, לא נדרוש כנאמר בכצע, קבלת עמדתנו או הפיסחנו, כתנאי מוקדם למו"מ. אך החלטות הממשלה והודעותיה יקבעו את עמדתה של ישראל בכל מו"מ."

(אושרה בישיבת מרכז המפלגה כ-11.9.69)

\*\*\*\*\*  
\*\*\*\*\*  
\*\*\*\*\*  
\*\*\*\*\*

# המעורר

מפלגת העבודה הישראלית - מפלגת הפועלים המאוחדת

המעורר  
לכנסת  
השמינית

1973 דצמבר 31 י' טבת תשל"ד



# התוכן

עמוד		
3		<b>1. שלום ובטחון</b>
		א. מבוא
		ב. בטחון
		ג. ההתירה לשלום
		ד. הפעילות בשטחים
		ה. הידוק הקשרים הבינלאומיים
		ו. העם היהודי
6		<b>2. העם היהודי והתנועה הציונית</b>
7		<b>3. עליה וקליטה</b>
8		<b>4. ירושלים</b>
9		<b>5. המדיניות החברתית</b>
		א. הכנסת מינימום לנפש
		ב. רמת דיור הולמת
		ג. הינוך וטיפול ילדים ובני נוער
		ד. שירותים קהילתיים
		ה. בטחון סוציאלי
		ו. שירותי בריאות ושירותים לקשיש
11		<b>6. המדיניות הכלכלית</b>
		א. מטרת המדיניות הכלכלית
		ב. השקעות ופיתוח
		ג. המדיניות התקציבית המוניטרית
		ד. שכר, הכנסות ויחסי עבודה
15		<b>7. מנגילת זכויות לחייל המשוחרר</b>
15		<b>8. מדע ומחקר</b>

9. חינוך, נוער, תרבות וספורט

- א. חינוך
- ב. נוער
- ג. חינוך גבוה
- ד. תרבות
- ה. רשות השידור
- ו. חינוך גופני וספורט

10. תחיקה, משטר וזכויות האדם

- א. חוקה לישראל
- ב. זכויות וזכויות היסוד של האדם
- ג. שינוי שיטת הבחירות לכנסת
- ד. בחירה אישית של ראשי רשויות מקומיות
- ה. מבנה הממשלה
- ו. תחלופת תפקידים
- ז. הדת במדינה
- ח. האשה במדינה
- ט. המשטרה בשירות הציבור

11. הערבים והדרוזים בישראל

12. השלטון המקומי, התכנון הפיסי ואיכות הסביבה

- א. תפקידי השלטון ומקומי
- ב. יחסי הממשלה — שלטון מקומי
- ג. מדיניות הכנסות — מיסוי
- ד. תכנון פיסי, פיתוח אורבני ואזורי
- ה. איכות הסביבה

## 1. שלום ובטחון

### א. מבוא

1. הבחירות לכנסת השמינית תתקיימנה לאחר מלחמת יום הכיפורים. בעיצומו של המאבק המדיני על השלום, תוך כורח של כוננות מתמדת כנגד סכנה של חידוש הקרבות כיוזמתן של מדינות ערב. בפעולות הממשלה בהנהגת המערך, שתקום לאחר הבחירות לכנסת השמינית, ובכל ענפיה ומדוריה, ישתקפו המסקנות והלקחים המתחייבים מנסיבותיה ותוצאותיה של המלחמה, צווי ההערכות של העם בתחומי החברה, הכלכלה והבטחון וביתר שאת, המשך החתירה להמרת הסטאטוס-קוו המדיני בשלום. כיעד מרכזי.

מלחמת יום הכיפורים הוכיחה פעם נוספת את היעדר התכלית שבניסיון של שליטי ערב לפתור את הסכסוך הישראלי-ערבי בדרך ההכרעה הצבאית. עם הפסקת האש נפתחה אפשרות של מו"מ ישיר בין מדינות ערב וישראל להסדר שלום. ורק התקפה זדונית מחודשת של ארצות ערב עלולה לסכן אותה. המערך שולל את מדיניות "אף שעל" של "הליכוד" והתומכים בו, המסכלת מראש את סיכויי השלום ומסכנת את רקמת קשריה של ישראל עם ידידיה. המערך ימשיך במדיניות של חתירה לשלום בגבולות בני הגנה, תוך פשרה טריטוריאלית. לעומת הדרך של מתנה גחל ו"ליכוד" שאינה מוליכה לשלום, נקרא העם לתת כוח ואמון למתנה המערך, אשר החתירה לשלום מדריכה את מדיניותו.

### ב. בטחון

2. העם בישראל מעלה על נס את הגבורה, התושיה והנצחון של צה"ל במלחמת יום הכיפורים. צבא ההגנה לישראל גבר על תוקפיו בשתי החזיתות — למרות ההפתעה והעדיפות הערבית בנשק ובכוח-אדם — בזכות מסירות הנפש והתעוזה של הלוחמים ובזכות העוצמה, ההצטיידות וההיערכות אשר הוכנה במשך שנים לעת מבחן.

העם בישראל מאוחד ברגשי הערצה וכבוד ללוחמים אשר נתנו את חייהם על הגנה המדינה ואשר בלמו והדפו את האויב. בזכותם נחל צה"ל את נצחונו. זכרם לא יישכח לעד. העם בישראל שותף לאבלן הכבד של המשפחות אשר שכלו את יקיריהן. עמידתן הגאה של המשפחות השכולות היא מקור ומופת לאחדות העם וחינוך הדורות הצעירים.

3. בעקבות מלחמת יום הכיפורים, נוכח ההתלכדות וההצטיידות של מדינות ערב ממקורותיה של ברית-המועצות, על צרכי הבטחון לעמוד במרכז דאגותיה של המדינה. אין לחסוך מאמץ כלשהו כדי לערוך ולצייד את צה"ל כנדרש בנסיבות



החדשות. עוצמתו וכוננותו של צה"ל ודריכות העם כולו למאמץ שעת הירום הם תנאי ראשון לקיום הבטחון ולסיכויי השלום.

### ג. החתירה לשלום

4. היעדים המרכזיים של המדיניות הישראלית מאז כינונה היו שלום עם המדינות השכנות וקשרי שיתוף בין עמי האיזור, אך מטרות אלו לא הושגו בגלל מדיניות האיבה, הלוחמה והחרם של ממשלות ערב במשך כל השנים. 5. גם עתה, לאחר המלחמה שנכפתה עלינו ביוזמת מצרים וסוריה ובהשגת תהפוך מדינות ערביות אחרות, מנוי וגמור עם ישראל להתור בתור שאת לקידום השלום. ברוח זו קיבלה כבר הממשלה החלטות רבות-ערוך מאז פרץ מלחמת יום הכיפורים:

א. להיענות ליוזמה להפסקת האש ולקיים אותה, על בסיס הדדיות;

ב. להתום על הסכם ששת הסעיפים עם מצרים ולחתור להסכם הפרדת הכוחות, למען ייזובה של הפסקת האש;

ג. להביע נכונות להשתתף בוועידת השלום.

6. ועידת השלום היא מאורע רבי-ערוך בקורות האיזור, והיא נושאת סיכוי לתמורה גדולה ביחסי ישראל ומדינות ערב. משאלתה וציפייתה של ישראל היא שהמור"ם בין ישראל ושכנותיה בוועידה יביא את השלום המיוחל.

7. בוועידת השלום ובכל מערכות היחסים הבינלאומיים תחתור ישראל להסכם שלום שיושג במור"ם ללא תנאים מוקדמים. על מור"ם זה להתנהל ללא לחצים וללא נסיונות כפיה מכל צד שהוא.

8. ישראל תחתור להסכם שלום שיבטיח:

א. היסול כל גילויי האיבה, ההסגר והחרם;

ב. גבולות בני-הגנה שיבטיחו לישראל אפשרות להתגיגן בעילות נגד מיתקפה צבאית או מזימת הסגר ושיתבססו על פשרה טריטוריאלית. גבולות השלום יבואו במקום קווי הפסקת האש; פירוים והסדרים מדיניים ייכללו בהסכמי השלום, נוסף על גבולות-בטחון מוסכמים ומוכרים ולא כתחליף להם. ישראל לא תתור לקווי 4 ביוני 1967 שהיוו פיתוי לתוקפנות;

ג. ירושלים המאוחדת היא בירתה של מדינת ישראל. כבעבר, יקוימו בה זכויות כל תושביה, בלי הבדל דת ולאום. בהסדרי השלום יובטח המעמד הדתי המיוחד של המקומות הקדושים לאיסלאם ולנצרות, בהנהלתם העצמית;

ד. שמירת אופייה היהודי של מדינת ישראל למען הגשמת יעודיה הציוניים ותפקידיה בעליה ובקיבוץ גלויות;

ה. פתיחת תקופה של יחסים תקינים בין ישראל למדינות השכנות בתחום המדיני, הכלכלי, החברתי והתרבותי.

9. הסכם השלום עם ירדן יושתת על קיום שתי מדינות עצמאיות: ישראל ובריתה ירושלים המאוחדת ומדינה ערבית ממורה לישראל. ישראל שוללת הקמת מדינה ערבית פלשתינאית נפרדת נוספת ממערב לירדן. במדינה הירדנית

פלשתינאית השכנה תוכל לבוא לכלל ביטוי הזהות העצמית של הערבים הפלשתינאים והירדנים, תוך שלום ושכנות טובה עם ישראל.

10. כל הסכם שלום ייחתם על דעת הממשלה והכנסת.

11. עד הסכם שלום תקיים ישראל את הפסקת האש וכן הסדרי ביניים שיוסכם עליהם בין ישראל ובין שכנותיה כהסדרים ארעיים בדרך לשלום.

באין חווי שלום או הסדרי ביניים תוסיף ישראל לקיים במלואו את המצב כפי שנקבע עם הפסקת האש.

ייעשה להמשך וביצור ההתישבות וההתנחלות בהתאם להחלטות שתקבל ממשלת ישראל מפעם לפעם, תוך עדיפות לשיקולי בטחון המדינה.

#### ד. הפעילות בשטחים

12. עד בוא השלום:

יינתן עידוד לפעילות עצמית של האוכלוסיה בשטחים בתחומי מנהל, חינוך, תרבות ודת ולטיפול דפוסי הדימוקרטיה בחיים החברתיים-ציבוריים והמוניציפליים.

תימשך מדיניות הגשרים הפתוחים.

תימשך הפעולה להבטחת תעסוקה ולקיום שירותי החינוך, הבריאות והסעד.

תימשך — במסגרת יכולתה של ישראל, תוך גיוס אמצעים ממקורות בינלאומיים — הפעילות לקידום הפליטים, לשיפור תנאי חייהם ומגוריהם, וזאת בלא שינוי במעמדם האזרחי-המשפטי.

במסגרת המדיניות החומאנית של ממשלת ישראל בשטחים — השוקדת על קיום הבטחון והחוק ועל יחסי כבוד והבנה עם האוכלוסיה — תוגבר ההקפדה על מניעת הריגים הסותרים את עיקריה של המדיניות הזאת.

#### ה. הידוק הקשרים הבינלאומיים

13. ישראל מוקירה את היחסים המיוחדים שנקמו בינה לבין ארצות-הברית. עמה וממשלתה ואת הסיוע הרב שניתן עליהם לישראל, ישראל תחתור להעמקת יחסים אלה בעתיד.

ישראל מוקירה גילווי ידידות מצד עמים ומדינות ברחבי העולם.

הממשלה בהנהגת המערך תחתור לחיזוק מעמדה של ישראל בזירה הבינלאומית ולטיפול ההכרה בצדקת זכויותיה של ישראל ומילוי תפקידה ההיסטורי. הממשלה תפעל לביצור יחסי הידידות בין ישראל ובין המדינות הקשורות עמה ביחסים דיפלומטיים תקינים; תעמוד בעינה הנכונות של ישראל לחידוש היחסים הדיפלומטיים עם ברית-המועצות; ייעשה למען שיקום וחידוש היחסים עם מדינות שיחסיהן עם ישראל נפגעו.

בפעולתה בזירה הבינלאומית תסתייע הממשלה בהסתדרות העובדים, בגופים ציבוריים ובמפלגות הפועלים.

14. ישראל מוקירה בכל לב את התגייסות העם היהודי בכל תפוצותיו לעזרת מדינת ישראל וקוראת לו להמשיך לעמוד לימינה במאבקה למען שלום ובטחון ובמאמציה להגביר את כוחה ברוח, בחומר ובעליית יהודים רבתי לישראל. ממשלת ישראל בהנהגת המערך תמשיך בפעילות בלתי נלאית המכוונת לחילוץ היהודים שנותרו במדינות ערב ממצוקתם הנוראה, נוכח ההתעללות והרדיי פות מצד השלטונות. יש להפעיל גופים מדיניים, ארגונים ואישים בכל רחבי העולם לעשות למען יהודי ארצות ערב, מתוך הכרה שיציאתם הדחופה של היהודים מארצות אלה היא הדרך היחידה להצלתם.

המערך ושליחיו בישראל ובתנועה הציונית יפעלו בכל יכולתם במאבק בלתי מתפשר למימוש זכותם המלאה של היהודים בברית-המועצות לעלות לישראל. בחינוך הדורות הצעירים בישראל ובתפוצות יש לטפח את ההזדהות עם ההתעוררות היהודית-הציונית של היהודים בברית-המועצות ואת ההוקרה לגילוי הגבורה של צעירים וקשישים במאבקם לעליה.

יש לעודד את קהילות ישראל ברחבי העולם וכל אדם שוחר חרות וזכויות האדם להרים קולם נגד שלילת זכותם של היהודים בברית-המועצות לחיות כיהודים ונגד הרדיפות המכוונות לנתק אותם מהזיקה למורשת עמם ולמולדתם. התייצבות לימינם של היהודים בברית-המועצות היא מן הציוויים המרכזיים של המדיניות הישראלית.

## 2. העם היהודי והתנועה הציונית

א. הנסיון ההיסטורי של דורנו — דור השואה ותקומת מדינת ישראל — הצדיק את התלכה וההגשמה של הציונות הסוציאליסטית כדרך להבטחת עתידו ובטחונו של העם היהודי, על ידי התרכזותו וכינון עצמאותו הלאומית במולדתו ההיסטורית.

תפיסה זו התחזקה עם גילויי הסולידריות הלאומית של בני העם היהודי בתפוצות במבחני מלחמת יום הכיפורים.

שוב הוכחו השותפות בגורל בין מדינת ישראל והתפוצות והשותפות בדאגה לקיום האומה היהודית בעולם ובפעולה לביצור מדינת ישראל.

ב. היעדים העומדים בפני מדינת ישראל, המוני העם היהודי והתנועה הציונית הם:

ריכוז רוב העם היהודי במולדתו עליידי עליה מכל הארצות, ביצורה של מדינת-ישראל, שמירה על הקיום הלאומי עליידי העמקת תודעתו העצמית של העם ואחדותו, ועליידי העמדת מדינת-ישראל במרכז חייו, טיפוח חינוך עברי וחלוצי והגנה על שיוויון זכויות ליהודים ועל זכותם לחיות כיהודים ולקיים זיקה למדינת ישראל בכל מקומות מושבם.

ג. במגמה להביא להשתתפות יהודי התפוצות, כגופים או כיחידים, בבנין



המדינה ובפיתוחה. בעזרה עליונה המוני היהודים ולקליטתם בארץ — הוקמה הסוכנות היהודית המורחבת. כמכשיר להגברת השותפות היהודית-לאומית הרחבה סביב ישראל. המערך יעשה לחיווק הסוכנות המורחבת ויעודד את פעולתה. במקביל ייעשה מאמץ לחזק את ההסתדרות הציונית העולמית. לרעננה ולבססה על יסודות דמוקרטיים.

ד. נוכח סימני ההתבוללות והתרופפות הזיקה לעם ולערכים הלאומיים, שאחד מהם הוא גידול מספר נישואי התערובת בקרב הדור הצעיר בתפוצות, ונוכח הפתיחות והנכונות של הקהילות היהודיות בגולה כיום לחיווק החינוך היהודי — יפעל המערך להגברת הפעולה החינוכית הישראלית והציונית בגולה. המערך יעודד את עבודתן החינוכית של תנועות הנוער החלוציות ויסייע להן במאמציהן בארגון גרעיני עליה ומתנדבים לישראל. המערך יפעל להקמת "חיל-חינוך" של מתנכים ומורים מטעם הממשלה והסוכנות היהודית, בתיאום עם תנועות הנוער החלוציות.

ה. המערך יעשה להפעלת כלי ההסברה של ממשלת ישראל ושל התנועה הציונית למאבק מדיני הסברתי נרחב, שיביא את דבר מפעלנו הצודק לחוגים רחבים, יהודיים ובלתי-יהודיים ויגייס את מלוא הכוח היהודי בעולם למאבקה של המדינה על שלומה, בטחונה ועתידה.

### 3. עליה וקליטה

המשימות המוטלות על מדינת ישראל והמבחנים העומדים בפניה בעקבות מלחמת יום הכיפורים מחייבים פעולה דחופה ונמרצת להרחבת והחשת העליה מכל התפוצות, כאחד הגורמים המרכזיים להגברת כוחה וכושר עמידתה של המדינה. בהתאם לכך יוגבר המאבק למען עלייתם של יהודי ברית-המועצות למען יציאה חופשית לכל יהודי התובע זכותו לחיות במולדתו; תימשך ללא לאות הפעולה להצלתם ועלייתם של שרידי יהדות ארצות ערב; תאורגן פעולה מקיפה — חינוכית, הסברתית וארגונית להגדלת ממדי העליה מארצות הרווחה. תנאי הכרחי להגברת קצב והיקף הוא קליטה נאותה בארץ. לשם כך ישקוד המערך על התרחבות מתמדת של המשק ועל זירוז פיתוחו. תוך העלאת רמתו המדעית והטכנולוגית והתחשבות בהרכב המקצועי של העליה ובכוחות הגנוזים בה. תכניות כלכליות מיוחדות, הרחבת רשת ההכשרה המקצועית וגיוונה, דאגה לתעסוקה לעולים קשישים, ותכניות לקליטת עולים צעירים ישמשו בסיס למדיניות התעסוקה לעולים החדשים.

יוגבר קצב בניית השיכונים לעולים. לרשות העולים מיעוטי היכולת תועמדה דירות בשכר דירה נמוך או בתנאי רכישה נוחים. תהיה דאגה מיוחדת למגורים לבורדים ולזוגות קשישים. פעולה זו תשולב בפעילות לחיסול משכנות העוני ולפתרון בעיות הדיור של זוגות צעירים, במקביל לבנייה לשם קליטה. יישוב איזורי הארץ השוממים וקידום ישובי הפיתוח הקיימים יוצב כאתגר

מרכזי של העליה החדשה. עם זאת יש ליצור מקורות תעסוקה מתקדמים ומתוחכמים בהתאם לרמה ולאפשרויות של העליה החדשה ובמגמה להעלאת איכות החיים התרבותית, החברתית והתעסוקתית של האזורים האלה. המערך יפעל לעידוד תודעת הקליטה בקרב הציבור וליצירת מסגרות חברתיות התנדבותיות המבטיחות את שילוב העולה בחיי החברה והמדינה.

#### 4. ירושלים

1. המערך מייחס חשיבות עליונה לביסוסה של ירושלים המאוחדת כבירת ישראל וכמרכז רוחני, תרבותי ומדעי.
2. בארבע השנים שחלפו גדל היקף הפעילות הכלכלית והחברתית בירושלים, חל גידול רב בהקמת תשתית, בהשקעה בבניה למגורים, בסיוע לתעשייה, למלאכה ולמסחר, בהקמת מוסדות חינוך והשכלה גבוהה, מועדונים קהילתיים, ומוסדות בריאות וסעד.
3. בארבע השנים הבאות יוגבר קצב האיכלוס, הפיתוח והביסוס של הבירה, על ידי הפניית עולים, והעברת משרדי הממשלה ומוסדות ארציים אחרים אליה. ייבנו בה דירות מגורים במספר מתאים לקליטת האוכלוסיה הנוספת ולשיקום הדיור הצפוף והפגום.
4. יישמר יחודה של ירושלים, כמרכז דתי-רוחני ויקיים חופש גישה למקומות הקדושים וחופש פולחן לבני כל הדתות. המקומות הקדושים והאתרים ההיסטוריים ישומרו וישופצו, ויושלם שיקומן של הרובע היהודי בעיר העתיקה.
5. הבניה והפיתוח יכוונו לשמירה על צביונה של העיר, על הדרת נופה ועל ערכיה ההיסטוריים והמסורתיים. יושלם הגינון סביב החומות, ויפתחו שטחים ירוקים וגינות בכל מרחביה.
6. תוגברנה פעולות השיכון למען תושביה הלא-יהודים של ירושלים הן על ידי בניה ממלכתית והן על ידי עידוד בניה פרטית. תשופר רמת השירותים בשכונות שבמזרח העיר, במגמה להשוותה בהדרגה לרמה המקובלת בחלקי העיר.
7. תובטחנה השקעות התשתית הנחוצות כדי להפוך את ירושלים, למרכז תירות ועליה לרגל.
8. תפותח רשת הכבישים והמדרכות הפנימיים בבירה, כמתחייב מגידול האוכלוסיה ופריסתה, וירושלם הכביש המהיר ירושלים-תל-אביב.
9. תינתן תשומת לב מיוחדת לשיקומן ופיתוחן של השכונות הוותיקות, ולהשוואת רמת השירותים בהן לזאת של השכונות החדשות.
10. מטם משותף לממשלה ולעיריית הבירה יספד בהכנת תכניות פיתוח יחאם את ביצוען.
11. בירושלים יש להוסיף ולקיים מדיניות של סובלנות, כיבוד זכויות האזרח, הבנה הדדית בין היהודים והערבים, טיפוח יחסי שכנות טובה בין כל חלקי האוכלוסיה והקמת מפעלים משותפים.

## 5. המדיניות החברתית

על אף הנטל החמרי הכבד של המלחמה יוסיף המערך לפעול לביעור המחסור והמצוקה ולקידום השכבות מעוטות היכולת.

המדיניות החברתית תתבטא בתחומים הבאים:

- הבטחת הכנסת מינימום לנפש,
- חינוך וטיפוח ילדים ובני-נוער,
- שירותים קהילתיים,
- ביטחון סוציאלי,
- שירותי בריאות ושירותים לקשיש.

### א. הכנסת מינימום לנפש

— המערך ימשיך לעשות להבטחת הכנסת מינימום לנפש באמצעות מדיניות השכר, שיטת המיסוי והביטוח הסוציאלי, במגמה לצמצם את האוכלוסיה הנתמכת והנוקטת לסעד.

— מענקי הביטוח הלאומי וקצבות הסעד יהיו צמודים לשכר הממוצע במשק. בהתאם לכך, תובטח הכנסת מינימום למשפחה בעקבות המלצות ועדת ראש הממשלה לענייני ילדים ובני-נוער במצוקה.

### ב. רמת דיור הולמת

— בהתאם לתכנית הממשלה, יינתנו פתרונות דיור למשפחות המתגוררות בצפיפות של שלוש נפשות ויותר לחדר. פתרון מזורז יינתן למשפחות המתגוררות בצפיפות של ארבע נפשות לחדר.

— יעדים אלה יושגו על-ידי בניית דירות חדשות על-ידי הלוואות גדולות בתנאים נוהים שיינתנו למשתכנים בהתאם ליכולתם. כן יימשך ביצוע התכנית להרחבת דירות שבעלות "עמידר" ו"עמיגור". במטרה לחסל את הדיור הצפוף והפגום ושיקום משכנות-עוני.

— יובטח דיור נאות לזוגות צעירים. הפתרונות לזוגות צעירים יינתנו תוך התאמת הסיוע לאפשרויותיהם הכלכליות. כמו בעבר, תהיה הממשלה אחראית להקצאת דיור מתאים לעולים, בזמן ובמקום המתאימים לצרכי עליה.

### ג. חינוך וטיפוח ילדים ובני-נוער

— מערכת החינוך עומדת בראש הפעולות שמטרתן למנוע הנצחת מצוקה ולתת הודמנות שווה לכל. המערך יראה גם בעתיד את החינוך כתחום הזכאי לעדיפות ראשונה במעלה ובמיוחד את החינוך המכוון לקידום השכבות הסעונות טיפוח. המלצות ועדת ראש הממשלה לילדים ובני-נוער במצוקה ישמשו קו מנחה למדיניות בתחום זה.

— תורחב רשת מעונות היום לגיל הרך בכל הארץ.

— מערכת גני הילדים תורחב ותקיף את כל גילאי 3-4.

— תורחב מסגרת יום החינוך הארוך בגני ילדים ובבתי-ספר.



— יימשך שיפור מערכת ההזנה לילדים בבתי-ספר ובגני-ילדים.  
— תורחבנה מסגרות חינוך מיוחדות לנערים עובדים הזקוקים להשלמת לימודיהם ולנערים הנושרים ממסגרות הלימוד והעבודה.

#### ד. שירותים קהילתיים

— המרכזים הקהילתיים יפעלו לקידום רווחת התושבים. לליכוד חברתי ולתיאום בין השירותים הסוציאליים.  
— תורחב הפעולה לשיפור השירותים ולהטבת תנאי החיים בשכונות ובמשכנות העוני, וירוכזו אמצעים ועובדים מיוחדים לטיפול במוקדי המצוקה.  
— המערך יפעיל מוסדות להשכלת מבוגרים לאוכלוסיות באזורי המצוקה. במגמה להעלות את כושר התמודדותן עם תפקידיהן בחברה המודרנית.  
— תינתן עדיפות למערכת השיקום הכלכלית-חברתית של אוכלוסיית המצר קה. במגמה להוציא משפחות ממעגל מקבלי התמיכות.  
— יפותחו שירותים וכלים למניעת עבריינות ולטיפול בנוער עברייני. לשם כך יושם דגש על הכשרת עובדים לטיפול משקם במסגרת קהילתית.  
— יינתן עידוד להפעלת מתנדבים בשירותים הקהילתיים לסוגיהם.

#### ה. בטחון סוציאלי

— המערך יבטיח את ביצוע מערכת השירותים והתשלומים המבוססים על החוק לביטוח אבטלה ועל החוק לביטוח נכות.  
— ייעשו צעדים נוספים להשלמת מערכת הביטוח הפנסיוני. שיקיף את כלל האוכלוסייה עליידי חקיקה ואמצעי חיסכון. מערכת זו תבטיח רציפות זכויות לעובדים המחליפים מקום עבודה, וכך תגדל גיידות העובדים וזכויותיהם תשמרנה במלואן.  
— יובטח ערכה הריאלי של הפנסיה במלואה.  
— יחד עם קצבת הזיקנה הבסיסית, תבטיח מערכת הפנסיה רמת חיים הוגנת לכל אדם שפרש ממעגל העבודה. תימשך הרחבת רשת בתי-האבות בכל הארץ ויוקמו מועדונים לפעילות חברתית קהילתית של קשישים.

#### ו. שירותי בריאות ושירותים לקשיש

— תושלם הקיקת חוק ביטוח בריאות באמצעות קופת חולים. יוסרו כל ההגבלות לגבי קבלת מבטחים לשירות הרפואי.  
— תימשך הבניה המזורזת של בתי-החולים.  
— המערך יפעל להקמת מחלקות מיוחדות למחלות זיקנה בבתי-החולים ולבניית מוסדות מיוחדים לזקנים תשושים או סיעודיים.  
— כדי להעלות את רמת שירותי הרפואה האמבולטורית (מרפאתית) תוגבר מגמת שילוב עבודת רופאי המרפאות במסגרת בתי החולים האזוריים.  
— ימשך פיתוח שירותי הרפואה המונעת כגון תחנות "לאם ולילד", שירותי בריאות בבתי-ספר, תחנות לבריאות הנפש ומסגרות ראשוניות לטיפול בקשיש.

## 6. המדיניות הכלכלית

המשק הישראלי הוכיח יכולת של עמידה במבחן השעה הגורלית. מקור עוצמתו של המשק הוא בשנים רבות של פיתוח התשתית, בהעלאת רמת העובד, ובצמיחה מהירה בכל הענפים. המשק גילה יכולת של אספקה לצה"ל ולאוכלוסייה האזרחית ועם זאת המשיך בקליטת עליה ובקידום היצוא.

המערך מציין בהערכה את נכונותו של כל שכבות הציבור לשאת בנטל הגדול של המאמץ המלחמתי. כבר עתה ייערך המשק למסקנות הכלכליות והחברתיות המתחייבות מעמידה בכוננות ממושכת ולכינון משק של שלום.

### מטרות המדיניות והכלכליות:

1. בתקופת החירום ימשכו המאמצים להפעלה מירבית של המשק, עם דגש על ייצור לצרכי בטחון, על סיפוק צרכי האוכלוסייה ועל המשך היצוא.
2. יוקפד על כך שכל שכבות הציבור תשאנה בנטל הכספי של המלחמה ושתישמר חלוקה צודקת של הנטל: כל שכבה לפי יכולתה הכלכלית.
3. יינקטו אמצעים מתאימים למניעת התעשרות ורווחי מלחמה.
4. הממשלה ומשרדיה והציבור ומוסדותיו ייתבעו לקיים אורח חיים התואם את שעת החירום ואת היכולת הכלכלית של המדינה. ייעשה להגברת החיסכון, למניעת בזבז ולייעול הייצור והשירותים.
5. אחרי שתסתיים תקופת החירום, יובטח המשך הפיתוח והצמיחה המהירה, תוך איזון כלכלי, ויציבות מחירים יחסית.

### המדיניות תכון:

- לקליטה כלכלית של העליה. ההשקעות במשק תותאמנה לניצול הידע והנסיון המקצועי שמביאים העולים, וינתן סיוע להסתגלות המקצועית.
- להבטחת תעסוקה מלאה.
- להקטנת הפער בין היבוא ליצוא.
- לגיוס הון בחוץ-לארץ במימדים מספיקים, ממקורות יהודיים, מממשלות ידידותיות ומשוק הכספים העולמי, למימון הפיתוח, לגישור הפער בין היבוא ליצוא ולקיום עתודה מספקת של מטבע-חוץ.
- להעלאת קצב הגידול בפריון העבודה והייצור, לשם הבטחת גידול מירבי בתוצר, כושר התחרות של המוצר הישראלי, עליה בהכנסתו של העובד, ורווחיות סבירה למפעל.
- לעידוד השקעות במימדים שיבטיחו את המשך הצמיחה המהירה, תוך שמירה על איכות הסביבה.
- לפיתוח תשתית המשק: מקורות המים, החשמל, הדלק, הנמלים, התחבורה והתקשורת.
- להמשך מדיניות פיזור האוכלוסייה, לקידום ההתיישבות ולביסוס ערי-הפיתוח.

6. ייעשה להעלאת רמת החיים של השכבות מעוטות ההכנסה, במגמה לחסל את העוני והמצוקה ולצמצם את הפערים החברתיים.

### ב. השקעות ופיתוח :

7. תימשך הפעולה להרחבת ההתיישבות החקלאית. תוגש מלוא העזרה לגרעיני הנח"ל, לתנועות הנוער החלוציות, וינתן סיוע לקליטת עולים בהתיישבות.

— המערך יחזק את ההתיישבות העובדת על כל צורותיה, תוך שמירה על ערכיה החברתיים ועל מעמדה הציבורי והחוקי.

— ההשקעות בהתיישבות החקלאית תהיינה מכוונות לייעול הייצור, לפיתוח ענפי היצוא ולחזוק הישובים, על-ידי השקעות בענפי ייצור שאינם חקלאיים (תעשייה, תירות וכו').

— יימשכו הפעולות לביסוס ההתיישבות החקלאית, ובמיוחד לשיפור מצבם הכלכלי של הישובים החלשים.

— תימשך הפעולה לתיכנון החקלאות, להגברת השיתוף האזורי ולהרחבת המפעלים האזוריים, במגמה להביא ליתר התמחות של המשק היהודי.

— מדיניות התמיכות התקציביות במוצרים חקלאיים תהיה מכוונת להבטחת אספקה סדירה של תוצרת חקלאית במחיר סביר, בקביעת מחירי התוצרת החקלאית הנמצאים בפיקוח יוא בחשבון הצורך לקרב את מחירי המוצרים למחירים המתחייבים מהוצאות הייצור.

— המדיניות החקלאית ומדיניות המחירים יכוונו להבטחת רמת הכנסה ורמת חיים לחקלאים, בדומה לאלה של המפרנסים בענפים אחרים.

— יובטח האשראי הנחוץ למימון הייצור החקלאי, והסדר האשראי המרוכז יורחב.

8. המשך עידוד השקעות בתעשייה, לשם הבטחת הגידול הנחוץ בכושר הייצור התעשייתי. תינתן עדיפות למשקיעים באזורי פיתוח ובענפי יצוא. יוגדל משקלן של תעשיות עתירות-ידע ותעשיות עתירות-הון. במבנה ההשקעות יוא בחשבון השינוי הצפוי בהרכב המקצועי של כוח האדם.

— ימשך העידוד הניתן למשקיעים בסקטור הממלכתי, ההסתדרותי והפרטי, באמצעות החוק לעידוד השקעות הון והחוק לעידוד התעשייה. ההקלות וההתמריצים יותאמו לתנאים המשתנים, עם סיום מועד תחולת החוק, ייבחנו מחדש הקריטריון נים וההתמריצים הניתנים באמצעותו, תוך התחשבות בצרכי המשק.

— יוגדל פרוץ הייצור בתעשייה, על-ידי הגדלת פרוץ העבודה, ייעול הניהול, אימוץ טכנולוגיות מתקדמות והגברת המיכון והאוטומציה.

— תוקדש תשומת-לב מיוחדת להגברת המחקר והפיתוח בתעשייה.

— התעשייה תיערך להגדלת כושר התחרות של תוצרתה בשוק המשותף ובשוקים אחרים, על-ידי צמצום הוצאות הייצור ליחידת תוצרת, שיפור איכות המוצר ורמת עיצובו, ושכלול דרכי השיווק.



— תזרוז הקמתה של תחנת כוח גרעינית.

— יוגברו היפוי הנפט ופיתוח מקורות אנרגיה אחרים. תפוקת בתי הויקוק בחיפה ובאשדוד תוכפל.

— מלאכה ותעשייה. המערך רואה בסקטור המלאכה והתעשייה הזעירה חוליה חיונית במשק ולפיכך יימשך העידוד הניתן לייצור ולייצוא של מפעלים אלה. יינתן סיוע מיוחד להקמת מבנים ומרכזי מלאכה, ולרכישת ציוד חדש. תינתן עזרה מיוחדת לשיקום המפעלים שנפגעו עקב המלחמה. כן תחזק ותוגבר פעילותם של הגופים הכלכליים והפיננסיים העומדים לשירות המלאכה והתעשייה הזעירה.

— יימשך קידום התעשייה בהתיישבות הקיבוצית ובמושבים.

— יינתן עידוד לפיתוח הקואופרציה היצרנית, השירותית והצרכנית.

— מסחר ושיווק. ייעשה לשיפור דרכי השיווק והשירות לצרכן. יינתן סיוע מיוחד לשיפוץ וחיידוש בתי-עסק קמעוניים ותימשך העזרה באשראי. יינתן סיוע להקמת מוסדות שיווק מאורגן וחדש ויובטחו שירותי שיווק נאותים בעריהפיתוח והישובים הקטנים.

— יימשך העידוד לקידום המשק הציבורי וההסתדרותי על כל ענפיהם.

9. חוק החברות הממשלתיות יאושר בכנסת השמינית. החוק יבטיח ניהול יעיל של החברות ומערכת יעילה של בקרה ופיקוח. החברות תנוהלנה לפי עקרונות כלכליים. תוך התחשבות בצרכים הממלכתיים. יוגדרו סמכויות הדירקטוריונים ויובטח אופיים הציבורי.

10. ענף הבניה יופעל בהיקף התואם את צרכי המשק, החברה והתעסוקה. כל עוד נמשכת שעת החירום, ויש מחסור באמצעי הייצור ובכוח העבודה, יונהג לוח עדיפויות קפדני, במטרה לספק קודם כל את צרכי הדיור של העולים, של המתגוררים בדיור צפוף ופגום ושל זוגות-צעירים. תשומת-לב מיוחדת תוקדש לשיכון המשתחררים משרות צבאי.

11. ייעשה מאמץ להגברת תנועת התיירות לישראל. בתקופת הביניים, עד שתחזור תנועת התיירות להיקף מלא, ייעשו סידורים למנוע נטישת הענף על-ידי כוח-אדם מקצועי.

### ג. המדיניות התקציבית המונטרית:

12. המדיניות התקציבית תכוון להבטחת צרכי הבטחון, לקליטת עליה, לקיום רמת שרותים גאותה, ולהעמדת אמצעים מספיקים לפיתוח התשתית המשקית. — השרותים החברתיים יקודמו, תוך מתן עדיפות מירבית לשכבות מעוטות ההכנסה.

— התקציב יבטיח תמיכות ברמה סבירה למחירי מוצרים ושרותים חיוניים ובסיסיים, לשם הבטחת הספקתם הסדירה ולמניעת עליות מחירים מוגזמות. היקף התמיכות יהווה אחוז סביר ממחיר המוצר, הוא ייקבע תוך התחשבות ביכולת התקציבית. תיבחן שיטת התמיכות הניתנות לבעלי הכנסות נמוכות.

13. מדיניות המסים תבטיח העברת אמצעים מספיקים מידי הציבור לידי

הממשלה, לשם מימון פעולותיה בתחום הבטחוני. חברתי והכלכלי. גוסף על כך תהווה מדיניות המיסוי — יחד עם מדיניות ההטבות הסוציאליות מכשיר לחלוקת ההכנסה מחדש — בכיוון לצמצום הפער בהכנסות ולמניעת התעשרות בלתי מרוסנת.

— היקף ספיגת האמצעים מידי הציבור באמצעות מיסים ייקבע תוך התחשבות בצורך לממן את הוצאות המלחמה ובצורך לווסת את רמת הפעילות הכלכלית והחברתית.

— תימשך הרפורמה במערכת המיסים בכלל ובמס ההכנסה בפרט, תוך שמירה על עקרון הפרוגרסיביות של מערכת המיסים הישירים והעקיפים.  
— תוגבר הפעולה לגביית מס-אמת. לשם כך יורחב ההסדר לניכוי מס הכנסה במקור, במיוחד על הזמנות מערכת הבטחון וכן על הזמנות אחרות של המשק הממשלתי.

— תוספת היוקר תהיה פטורה מתשלום מס הכנסה גם בעתיד.  
— תיבדקנה שיטות מערכת הניכויים, הוזכייים והשעורים של מס הכנסה, במגמה להתאימן לשינויים שחלו ברמת המחירים וההכנסות במשק.  
14. המדיניות המוניטרית תבטיח אספקת אשראי למימון פעילות משקית סדירה. קצב הגידול של אמצעי התשלום יווסת בהתאם למתחייב מרמת הפעילות הכלכלית. בשעת החירום תסייע המדיניות המוניטרית לכל ענפי המשק לקיים פעילות תקינה ככל האפשר.

15. יימשך הפיקוח על מחירי מוצרים ושירותים המיוצרים בידי מונופולים וקרטלים. במידת הצורך יינקט פיקוח מקיף יותר על המחירים, כאמצעי לתקופת-מעבר, לשם מניעת עליית מחירים בלתי מוצדקת. יופעלו אמצעים למניעת ספסוף וית הפסקת מאירים בשעת חירום.

#### שכר, הכנסות ויחסי עבודה :

1. המערך יבטיח שיתוף פעולה בין הממשלה ובין ההסתדרות בעניינים המתחייבים מצרכי הפעלת המשק בשעת חירום, ולשם הבטחת הייצור הדרוש לצרכי הבטחון. לצרכי האוכלוסיה וליצוא. שיתוף הפעולה יימשך לשם קידום המשק והחברה ועיצוב מדינת ישראל כמדינת רווחה, הבנויה על יסודות של צדק סוציאלי וחירות האדם.

2. המערך יעשה לתיאום בין שלושת גורמי המשק — הממשלה, ההסתדרות והמעסיקים — לשם קיום מדיניות המבטיחה יציבות מחירים יחסית, תוך ריסון רווחים מופרזים, לרבות רווחים מופרזים של גורמי התייחך.

3. מדיניות השכר תהווה חלק ממדיניות הכנסה כוללת — שכר, מחירים, רווחים ומסים. המדיניות תהיה מכוונת להבטחת תמורה נאותה לעובד על עמלו ועל חלקו המלא בהכנסה הלאומית. תינתן עדיפות לקידום העובדים ששכרם נמוך. שכר המינימום יועלה, ויועמד בכל ענפי המשק על שיעור קבוע מהשכר הממוצע במשק. תימשך הפעולה להשוואת התנאים הסוציאליים הבסיסיים.

4. יימשך תשלום תוספת יוקר לשכירים, כפיצוי על ההתייקרות. תוספת היוקר תמשיך להיות פטורה ממס־הכנסה.
5. ישולם שכר שווה בעד עבודה שווה בעיקרה של נשים וגברים, ותעשינה פעולות לעידוד כניסת נשים למעגל העבודה ולמניעת נשירתן ממנו.
6. יימנעו רווחי יתר מונופוליסטיים, רווחים ספקולטיביים ורווחי מלחמה. מס־הכנסה, מס רווחי־הון, מס שבח מקרקעין והפיקוח על מחירי המונופולים יהיו מכשירים עיקריים, למניעת התעשרות קלה ובלתי צודקת.
7. המערך יעודד שיטת הסדרים לשיתוף העובדים ברווחי המפעלים.
8. תורחב ותגוון מערכת החינוך המקצועי וההכשרה המקצועית על כל רמותיה, לשם הכשרת כוח־אדם שיהיה תואם לדרישות משק בעל רמה טכנולוגית גבוהה. כן תיעשנה פעולות להסבה מקצועית עקב צרכי החירום.
9. המערך ישקוד על חופש הפעולה המקצועי. מערכת יחסי העבודה תתבסס גם להבא על הסכמים קיבוציים ועל שמירתם המלאה. ייקבעו נוהלים וכללים העשויים למנוע השהיות בחתימת הסכמים קיבוציים.
10. המערך יספיד על מלוא סמכותה של ההסתדרות בכל שטחי פעולתה.

### 7. מגילת זכויות לחייל המשוחזר

המערך יפעל למימושו המלא של החוק שעניינו "מגילת־זכויות לחייל המשוחזר" — למען תובטח לחיילים שישתחררו מצה"ל אחרי שירות במלחמת יום הכיפורים מערכת זכויות שביניהן:

- א. זכותו של החייל המשוחזר לחזור לעבודתו הקודמת;
  - ב. זכות־קדימה לקבלת משרה בשירות המדינה — אם מילא החייל המשוחזר את תנאי הכשירות הדרושים למשרה.
  - ג. זכות־קדימה להשלח לעבודה על־ידי שירות התעסוקה;
  - ד. זכות־קדימה לקבלת שיוכו בתנאים מועדפים;
  - ה. זכות להשלים השכלה תיכונית על־חשבון המדינה;
  - ו. זכות־קדימה להתקבל ללימודים במוסד להשכלה גבוהה זכות ללמוד על־חשבון המדינה;
  - ז. זכות להכשרה מקצועית בעזרת המדינה.
- המערך רואה את ההוצאה התקציבית הדרושה למימוש זכויות החיילים המשוחזרים כאחד מסיפי העדיפות הראשונה.

### 8. מדע ומחקר

לפיתוח המדע והטכנולוגיה יש חשיבות עליונה בבניית חברה ישראלית מתקדמת, ובהגברת כושר עמידתה של ישראל באתגרים של העידן המודרני. על ישראל להקדיש תשומת־לב מיוחדת לפיתוח משאביה המדעיים והטכנו־לוגיים ולעשות מאמץ מוגבר לכיסוס יתרונה האיכותי. בארבע השנים האחרונות היוו ההשקעות במחקר ובפיתוח בישראל יותר



מ-2% מהתוצר הלאומי הגולמי, בדומה לארצות אירופה. מספר הנזקקים לשירותי מחשבים עלה ויעילות השימוש בהם רבה יותר.

המחקר הבסיסי הוא יסוד ותנאי ליצירה מדעית ותרבותית. רמת המחקר הבסיסי קובעת את רמת החינוך וההשכלה ופירותיו מסייעים לפיתוח המחקר השימושי.

על הפיתוח המדעי לצעוד יחד עם קידמה חברתית, בשיתוף פעולה מודע עם אנשירות, חינוך, משק ומדע — המסוגלים והחייבים למצוא פתרונות לגיבוש חברה מתקדמת ונאורה ולסייע לטיפוח תרבות ויצירה מקורית.

כדי שתורגש השפעתו החיובית של הפיתוח המדעי בכל שטחי החיים בישראל יהיה חלקה של החוצאה למחקר בתוצר הלאומי הגולמי כמקובל בארצות מפותחות.

יינתנו עזרה ועידוד למחקר השימושי במוסדות ההשכלה הגבוהה, והמדע השימושי ישולב במסגרת נאותה במערכות הלימודים של ההתמחות לתואר שני ושלישי.

תיבדק אפשרות להפעיל את מכוני המחקר השימושי הממשלתיים כרשויות אוטונומיות הקשורות ומשולבות במוסדות ההשכלה והמחקר.

באמצעות קרנות מיוחדות, המשותפות לממשלה ולתעשייה, יטופח המחקר המכוון והשימושי במוסדות ההשכלה הגבוהה והמחקר.

הממשלה תנקוט צעדים פיסקאליים בעלי משמעות כדי להביא את התעשייה הישראלית להשקעות במחקר שימושי ותעשייתי. יש להגיע להשקעה שוטפת במחקר כזה, כמקובל בארצות מתועשות ומפותחות.

השקעה במחקר ובפיתוח — הן בסיסי והן שימושי — תשחרר ממס הכנסה, בחלקה או במלואה.

במסגרת קרן המחקר המשותפת לממשלת ישראל ולארצות הברית ימוננו מחקרים במדעי הטבע והרפואה.

## 9. חינוך, נוער, תרבות וספורט

בעשור הבא שומה על ישראל להתפתח למרכז רוחני, מדעי ותרבותי, להיות אבן שואבת להמוני היהודים בעולם ולטפח את עצמה כחברת מופת נאורה וצודקת. אחד התנאים והמנופים הראשיים לעצוב חברה כזאת הוא מערכת החינוך. היעדים המרכזיים של המערך בתחום החינוך הם:

א. לקדם את השכבות טעונות הטיפול ולהבטיח כי עתידו ההשכלתי והתרבותי של הילד לא יהיה מוגבל מחמת המצב החומרי של הוריו, וזאת במטרה להעלות את רמתו התרבותית ההשכלתית של העם ולהגיע ליתר שיוויון ואינטגרציה חברתית.

ב. להעמיק בנוער את הזיקה לעם ישראל לדורותיו ולתפוצותיו ואת אהבתו לארץ ישראל. לחנכו להכרת שיוויון ערך האדם, לערכי צדק, לערבות הדדית

ולסובלנות, להתיישבות ולמפעלים חלוציים, להתגוננות עצמית, לאהבת השלום  
וליחסי כבוד והבנה עם בני העם השכן.

מדינת ישראל מתברכת במערכת חינוך מפותחת, מגוונת ורבת הישגים.  
קרוב למיליון תלמידים לומדים ביותר מששת אלפים מוסדות חינוך. כל אדם  
שלישי בישראל לומד. אנו מתקדמים לקראת הגשמת היעד של "עם לומד"  
ומגמת פנינו הענקת "חינוך לכל" — למן הגיל הרך ועד לשיבה.  
בארבע השנים הכאות יפעל המערך לביצוע המשימות הבאות בתחומי החינוך,  
התרבות, הגזע והספורט:

## א. חינוך

1. יורחב ויעמק החינוך בגיל הרך, תוך עדיפות לבני שכבות הסעונוט  
טיפוח. תושלם קליטת כל הילדים בגיל 4 בגנונים, תחילה בשיטת שכר לימוד  
מדורג ובמרוצת העשור יונהג "חינוך לכל" לגילאי 3 ו-4.
2. ייעשה לקידומו ולחידוש פניו של ביה"ס היסודי, יוגדלו האמצעים  
לשיפוץ מבניו או להקמתם, יוחס עדכונן של תכניות הלימודים, ספרי הלימוד  
ותונהגנה שיטות הוראה פעלתניות.
3. תימשך הפעולה ליצירת "הודמנויות שוות" לתלמידים על ידי הרחבת  
מפעלי הטיפוח, גיוונם והתאמתם לצרכי התלמידים הסעונים טיפוח, תוך יחס כבוד  
והערכה לתרבות הבית שלהם. יוגדל הסיוע לתלמידים מעוטי אמצעים בכל שלבי  
החינוך, תורחב קליטת תלמידים בפנימיות ויוגברו המאמצים לצמצום הנשירה.  
4. יום חינוך ארוך" יונהג בהדרגה בכל בתי הספר היסודיים במשך העשור,  
וזאת כדי שביט הספר יהיה לבית חינוך במלוא מובן המילה.
5. יימשך ביצוע הריפורמה במבנה החינוך, הטיבות ביניים יוקמו בהתאם  
לתכניות האב, ותושלם הרחבת חוק לימוד חובה על גילאי 15—16.
6. בארבע השנים הבאות תושלם הכנת תכניות לימודים חדשות במקצועות  
השונים בכל שלבי החינוך. ברוב המקצועות יחוברו ספרי לימוד חדשים ויפותחו  
שיטות לעידכונם המתמיד. יוגבר הפיקוח על אישור ספרי הלימוד, וישופרו  
שיטות הלמידה.
7. יושלמו השינויים במתכונת בחינות הבגרות ויגובשו תכניות לריפורמה  
בחינוך העליסודי במגמה ליתר פתיחות ולהתאמה מירבית של המסגרת החינוכית  
ההלימודית לכשרונותיו של כל תלמיד.
8. יינתן עידוד לשיתוף התלמידים בתהליך החינוך בבתי הספר ובחברת  
התלמידים, תוגבר מעורבותם של ההורים בחינוך ויורחבו שירותי הייעוץ וההדרכה  
להורים ולתלמידים.
9. יועמקו החינוך לערכים היהודיים-ציוניים, החברתיים-הומאניים ולידיעת  
מורשת האומה, תולדות הישוב, המאבקים על הקמת המדינה והמערכות על קיומה.
10. תורחב ותועמק הכשרת המורים. יונהגו מסלולים אקדמיים בסמינרים

למורים תוך הבטחת אופיים הייחודי. ייעשה לחיזוק מעמדו ליוקרתו של המורה ולהעלאת רמת הכשרתו והשתלמותו. תאורגן מחדש מערכת הפיקוח וההדרכה. ויינתן עידוד ליוזמות וניסויים של מחנכים; תוקם מועצה משותפת עם ציבור המורים המאורגן לשם דיון משותף ושיטתי בשאלות העיקריות של מערכת החינוך.

### ב. נוער

תורחב הפעולה בקרב הנוער, ביחוד בשכונות שבערים הגדולות ובעיירות הפיתוח. ייגדל הסיוע לפעולות תנועות וגרעיני ההתיישבות שלהן. ייעשה להעשרת התכנים וההשפעה החינוכית של השירות הלאומי והגדנ"ע. יישמר ויטופחו יעדיו ואופיו של הנח"ל כנושא במשימות התיישבות חלוצית ובסחון.

### ג. חינוך גבוה

1. הממשלה תמשיך לתמוך במוסדות ההשכלה הגבוהה להעלאת רמתם ולהרחבת כושר קליטתם.
2. תוקם "האוניברסיטה הפתוחה" שתתרום לדמוקרטיזציה של ההשכלה הגבוהה ותעניק לכל פועל ומתיישב אפשרות לרכוש השכלה לשמה או גם תואר ראשון במקום מגוריו ותיצור אפשרויות רחבות להשכלת מבוגרים.
3. ייעשה להנהגת שכר לימוד מודרג תוך התחשבות במצבו הכלכלי של הסטודנט ויוגדלו האמצעים שיועמדו לרשות הסטודנטים ממשפחות מעוטות הכנסה. הן לכיסוי שכר הלימוד והן לקיומם.
4. תונהג תכנית לימודי ערב בכל מוסדות ההשכלה הגבוהה שתאפשר לעובדים לרכוש השכלה בזמנם החופשי.

### ד. תרבות

1. יורחבו מסגרות ההשכלה והחינוך למבוגרים. יוגבר שיתוף הפעולה עם ארגונים וולונטריים העוסקים בנושא זה, יוגדל הסיוע להם ותיבחן ההצעה לקידום השכלת המבוגרים על פי חוק.
2. תוגש לכנסת הצעת חוק שלפיה תהיה המועצה הציבורית לתרבות ולאמנות נהנית למועצה סטטוטורית עם סמכויות לקביעת ההקצבות למוסדות תרבות ואמנות.
3. תורחב התמיכה ביוצר היחיד: בסופר, במלחין, בצייר ובפסל.
4. יורחבו ויועמקו פעולות התרבות, האמנות והחברה בשכונות, בעיירות הפיתוח וישווי הספר ותורחב רשת מרכזי התרבות והספורט לנוער ולמבוגרים שתשתמש במבני בית הספר.

### ה. רשות השידור

המערך יפעל לביסוס רשות השידור כרשות ממלכתית. המערך מצפה שמוסדות רשות השידור יפעלו ביתר שאת להעלאת הרמה התרבותית-אמנותית של השידורים. למניעת תכניות קלוקלות, להקפדה על מידע כללי ואמין, לביקורת



הוגנת ומגוונת, לביטוי תהליכי היצירה ולשיקוף מיגוון הדעות בישראל, תוך סיפוח אחדות העם.

#### ו. חינוך גופני וספורט

1. יימשך העידוד לפיתוח החינוך הגופני והספורט ולקידומם. הן בפעולות ספורט עממיות והן בענפי הספורט התחרותי והייצוגי.
2. תוגש הצעת חוק הספורט שתסדיר את מעמדם של ארגוני הספורט, תקבע תכניות־אב ונורמות למתקני ספורט ולאחזקתם ותדאג לטוהר המידות בספורט.

### תחיקה, משטר וזכויות האדם

- א. חוקה לישראל
- ב. חריות וזכויות היסוד של האדם
- ג. שינוי שיטת הבחירות לכנסת
- ד. בחירה אישית של ראשי רשויות מקומיות
- ה. מבנה הממשלה
- ו. תחלופת תפקידים
- ז. הדת במדינה
- ח. האשה במדינה
- ט. המשטרה בשירות הציבור

#### א. חוקה לישראל

המערך ייוזם חוקי־יסוד ויפעל לקבלתם לשם השלמת מערכת חוקי־היסוד וכינוסם במיסמך אחד, שיהיה לחוקת המדינה.

#### ב. חריות וזכויות היסוד של האדם

1. המערך יפעל לקבלת חוקי־יסוד שבו יכונסו ויוגדרו חריות־היסוד וזכויות־היסוד של האדם בישראל, אשר יבטיח את העקרונות, החריות והזכויות הבאים:
  - עקרון שלטון החוק.
  - עקרון השוויון בפני החוק ללא הפליה מטעמי גזע, מין, לאום, עדה, ארץ־מוצא, דת, השקפה, מעמד חברתי והשתייכות ארגונית או פוליטית.
  - חירותו האישית של היחיד.
  - חופש התנועה.
  - הגנה על רשות היחיד, שיחו, כתביו, מכתביו ותקשורתו.
  - חופש המצפון, הדת והפולחן הדתי.
  - חופש העיסוק.
  - חופש המחקר והיצירה המדעית, הספרותית והאמנותית.
  - חופש הביטוי והפירסום.

- חופש האסיפה, התהלוכה וההפגנה.
  - חופש ההתאגדות, לרבות התאגדות האיגודים המקצועיים.
  - זכות הפניה לערכאות.
- כל אלה בסייגים הדרושים לשמירת המשטר הדמוקרטי, בטחון המדינה, שלום הציבור וזכויות הזולת.

2. חוק־היסוד על החירויות וזכויות היסוד של האדם — שיהיה חלק מחוקת המדינה — ישורין בכך שלא יהיה ניתן לשינוי אלא בהליך חקיקה מיוחד, ויהיה עדיף על חוקים המתקבלים בהליך חקיקה רגיל; כל הוראת חוק שתתקבל בעתיד, שתסותר אחת מהריות־היסוד או מזכויות־היסוד, כפי שהוגדרו בחוק־היסוד, תהיה חסרת תוקף. עם חקיקת חוק היסוד תיבדק מערכת החוקים הקיימת ויוכנסו בה התיקונים הדרושים להתאמתה לחוק־היסוד.

### ג. שינוי שיטת הבחירות לכנסת \*

במגמה לבצר את יציבות המשטר הדמוקרטי ולהגביר את הזיקה בין הבוחר והנבחר יחדש המערך את יוזמתו לשינוי שיטת הבחירות לכנסת מהשיטה הארצית־יחסית לשיטה אזורית־יחסית, עם אפשרות שמיעוטם של חברי הכנסת ייבחר ברשימה ארצית.

### ד. בחירה אישית של ראשי רשויות מקומיות \*

המערך יחדש את יוזמתו להקיקת חוק אשר לפיו יבחר הציבור את ראשי העיריות והמועצות המקומיות במישרין בבחירות אישיות. החוק יחוק את מעמדם של ראשי הרשויות המקומיות ויגביל את מספר הסגנים בכל רשות מקומית בהתאם למספר תושביה.

### ה. מבנה הממשלה

מבנה הממשלה, סדרי עבודתה ותחום התפקידים והסמכויות בין משרדיה ודורותיה ייבחנו, לאור הנסיון שהצטבר ובהתחשב בצרכים החדשים, במגמה להבטיח יתר תיאום ויעילות, תבדקנה הצעות להפעיל כלים, בשיתוף מומחים, לתיכונן ועיבוד מדיניות בתחומים בינמשרדיים. ייעשה לשכלול המינהל הממלכתי וקידומו במגמה לייעל את השירותים לאזרח.

### ו. תחלופת תפקידים

1. מפלגות המערך יפעלו ביתר שאת לשילוב רבדים מתחדשים בישראל בתפקידים ממלכתיים ובאחריות לעיצובה ולהנהגתה של החברה הישראלית

\* בהתאם להסכם המערך שמור לחברי מפ"ם חופש הסברה והצבעה בנושאים אלה.

לית. מפלגות המערך יקבעו כללים לעצמו לעידוד תחלופה בין ממלאי התפקידים ונבחרי התנועה.

2. המערך יעשה להגברת שיתוף פעילים מיוצאי ארצות האיסלאם בחיי הציבור והמדינה, לייצוגם בהכרעה ובביצוע בכל מדורי החיים הציבוריים. כדרוש להתקמות אחריות משותפת של יוצאי כל הגלויות.

## ז. הדת במדינה

1. ליכוד העם בתקופת קיבוץ גלויות והצורך לשמור על חיי מדינה מתוקנים ועל כיבוד כל הדתות מחייבים לעצב את דמותה של מדינת ישראל כמדינת חוק המבטיחה לאזרחיה חופש מצפון ודת, סובלנות דתית, סיפוק צרכי הדת של הציבור הדתי ומניעת כפייה דתית ואנטי־דתית.

2. המערך יפעל להבטחת חופש מלא לכל הדתות, זרמיהן ועדותיהן.

3. המוסדות הדתיים יפעלו במסגרת סמכויותיהם לפי החוק, לא ינקטו דרכי לחץ לשם התערבות באורחות־החיים ולא יפעילו את סמכויותיהם לתכלית שאיננה דתית.

4. המערך יוסיף לפעול — אם יהיה צורך, גם בדרך ההקיקה — לפתרון בעיות בתחום המעמד האישי, הגורמות קשיים וסבל לנשים וגברים יהודים בישרי אל, מונעות מהם או מכבידות עליהם הקמת משפחה בישראל ומעמידות מכשולים בפני העלייה.

5. המערך רואה צורך חיוני בהקלתם ובזירוזם של הליכי הגיור העשויים למנוע סבל מיותר מהמבקשים להתגייר, ובמיוחד מהמבקשים להתגייר מקרב משפחות העולים.

6. ייבחנו עניין גיוס תלמידי ישיבות לצה"ל. כן ייבחנו האפשרויות לביצוע חוק שירות לאומי, תשי"ג—1953, המחייב בנות הפטרות מחובת שירות בצה"ל מטעמים שבמצפון או מטעמים שבהכרה דתית, לשירות לאומי לא־צבאי.

## ח. האשה במדינה

1. המערך יפעל לקיום שיוויון זכויות מלא לאשה ולאיש בישראל — שוויון בזכויות ובחובות בחיי המדינה, החברה והמשק ובכל מערכת החוקים. לאיש ולאשה יהיו זכויות שוות לנישואין, בתקופת הנישואין ובפקיעת הנישואין.

2. המערך ישקוד על פעולה תחיקתית לשמירת זכויות האשה ולשיפור מעמדה בחברה, בעבודה ובמשפחה.

3. המערך יעשה להחשת עבודתה של ועדת המומחים שנתמנתה על ידי שר הבריאות לבדיקת נושא ההפלות המלאכותיות. מימצאיה והמלצותיה של הועדה ייבחנו במגמה לכיבוד זכות ההכרעה של האשה, בסייגים המתחייבים משמירת בריאותה, כעצת שירותי ייעוץ רפואיים מוסמכים.

4. החינוך בישראל יושתת על הכרה בשיוויון שני המינים ובשיוויון הזכויות והחובות של שני בני הווג במשפחה.

5. המערך יפעל למען סיכוי שווה לאשה ולאיש להתקבל לעבודה ולהתמיד



בה, ליצירת מסלולי קידום שווים לאשה ולאיש ולהקפדה על ביצוע חוק השכר השווה לעובדת ולעובד.

#### 6. המערך יפעל למען:

- אפשרות של עבודה חלקית ויום עבודה גמיש לאמהות עובדות.
- הרחבת רשת מעונות היום וגנייהילדים לילדי אמהות עובדות.
- הרחבת מסגרות ההכשרה המקצועית לנערות ולנשים, ופתוח מסלולי לימוד במקצועות חדשים.
- שינויים נוספים בפקודת מס-הכנסה שמטרתם לשפר את מעמדן של האשה והאם העובדת, האלמנה, הגרושה והאשה הבודדת ולאפשר לאשה הנשואה להגיש דו"ח נפרד למס-הכנסה.
- שינויים בחוק שירות המדינה (גימלאות) ובקרנות הפנסיה, במגמה להעניק מעמד שווה לשני בני הזוג.
- קידום המגמה של הגדרת האשה העובדת במשק ביתה כאדם עובד לעניין זכויות סוציאליות, לרבות ביטוח לאומי וביטוח בריאות ונכות.

7. המערך יפעל לשיתוף הנשים ולייצוגן הנאות בחיים הפוליטיים ובפעילות הממלכתית והחברתית, הן במישור הארצי והן במישור השלטון המקומי ולקידום נשים לתפקידים בכירים בשירות המדינה בארץ ובחול, במסדות ממלכתיים וציבוריים ובמפעלים משקיים.

8. המערך יפעל להקמת ועדה ממשלתית בנושא מעמד האשה בישראל.

### ט. המשטרה בשירות הציבור

1. מתוך הכרה בחשיבות הציבורית, החברתית והחינוכית של תפקיד המשטרה בהברה הדמוקרטית, כמופקדת על שלום הציבור ועל קיום חוקי המדינה, יפעל המערך להעמקת ההבנה הציבורית לגבי חיוניותם של תפקידי המשטרה ולחיוזוק התודעה של השוטר בתפקידו כמשרת הציבור.

2. יוגבר המאמץ לביעור מוקדי העבריינות, ובמיוחד מוקדי עבריינות הנוער, על-ידי פעולה מתמדת בתחומי החינוך, הסעד והשיקום, הפעלת תנועות-הנוער, מועדונים וכיו"ב.

3. המערך יפעל לפיתוחה הטכנולוגי של משטרת ישראל, לצידה בכלים ובמכשירים חדישים ולשמירת רמת ההדרכה בה, כדי לאפשר לה למלא את תפקידיה בשמירת החוק והסדר הציבורי, בהתמודדות עם העבריינות והאלימות, בסיכול פשעים, בגילוי פושעים ובהבאת עבריינים לדיון.

4. המערך יוסיף לפעול לשיפור ולהבטחת תנאי השירות של השוטרים והסוהרים ולעידוד כוח אדם צעיר ובעל כישורים, העונה על הדרישות של משטרה מודרנית, להצטרף למשטרה.

## 11. הערבים והדרוזים בישראל

1. המערך יוסיף לפעול לביסוס הישגי האוכלוסייה הערבית והדרוזית בישראל, ולהרחבתם הן בשטח הכלכלי והחברתי והן בשטח התרבותי והחינוכי.
  2. המערך מעלה על נס את ההישג של שוויון זכויות מלא, הלכה למעשה, לאזרחים הערבים והדרוזים ולבני קבוצות אתניות ודתיות אחרות במדינת ישראל.
  3. המערך ימשיך לפעול לטיפוחו, קידומו והעלאת רמתו של החינוך בקרב הערבים והדרוזים, תוך שמירה על מסורתם, צביונם, מורשתם וערכיהם הלאומיים והדתיים. כן יוסיף המערך לפעול להרחבת אפשרויות הלימוד של סטודנטים ערבים ודרוזים בבתי האולפנה הגבוהים בישראל.
  4. המערך יפעל לשילוב הערבים והדרוזים — ובראש וראשונה הצעירים שבהם — בחיי המדינה, כן יפעל המערך לקליטת משכילים ערבים ודרוזים במוסדות ובמפעלים ממשלתיים, ציבוריים ופרטיים ולשילובם בתפקידים פוליטיים במישור הארצי והמקומי.
  5. המערך יוסיף לפעול להעלאת רמתו ולהרחבת היקפו של החינוך לבנות הערביות והדרוזיות ולשילוב האשה הערבית והדרוזית בחיי המדינה, המשק והחברה.
  6. המערך ימשיך לפעול לפיתוחו הכלכלי של המגזר הערבי והדרוזי בישראל. יושלמו מפעלי התשתית ביישובים הערביים והדרוזיים (מים, חשמל, כבישי גישה וכו') וינתן מלוא העידוד והסיוע להקמת מפעלי תעשייה ומלאכה ולפיתוח ענפי הקלאות גוספים, בכלל זה גידולים תעשייתיים וגידולים ליצוא.
  7. המערך יפעל להקמת רשויות מקומיות במיגזר הערבי והדרוזי במקומות שעדיין אין בהם רשויות כאלה, לקביעת השתתפות ממשלתית נאותה בתקציבי הרשויות המקומיות במיגזר זה, להגברת קצב הכנתן ואישורן של תכניות מיתאר לכפרים ערביים ודרוזיים ולפישוט הליכי מתן רשיונות בניה.
  8. המערך יפעל להקמת שיכונים לערבים ודרוזים במסגרת מדיניות השיכון של הממשלה.
  9. המערך יפעל להרחבה ולשכלול שירותי הבריאות והסעד הציבוריים ביישובים הערבים והדרוזיים.
  10. המערך יעודד את טיפוח החברה הבדואית, תוך שמירה על ערכיה וכבוד למורשתה ולרקע ההיסטורי שלה. המערך יוסיף לשקוד על פיתוח יישובי קבע לבדואים בגליל ובנגב, בהסכמתם.
1. המערך יבטיח את המשך והרחבת הפעולות המשותפות בין יהודים, ערבים ודרוזים במגמה להעמיק את ההבנה וקירוב הלבבות.

## 12. השלטון המקומי, התכנון הפיסי ואיכות הסביבה

### השלטון המקומי

#### א. תפקידי השלטון המקומי

1. המערך רואה ברשות המקומית תא יסודי וחיוני במבנה הדימוקרטי של המדינה, האחראי להספקת שירותים ישירים לאזרח במקום מגוריו תוך התחשבות בהתפתחויות הטכנולוגיות והתרבותיות.
2. הרשויות המקומיות ימשיכו להגשים משימות ממלכתיות בתחומי החינוך, הסעד, השיכון, הבריאות והדת.
3. הרשויות המקומיות יקדישו מקורות ומאמצים להקמת מרכזים קהילתיים, מועדוני־נוער, מיתקני ספורט ונוף, לשיקום שכונות העוני, לפעולות השכלה ותרבות, לקליטה, למיזוג גלויות ולצמצום הפער החברתי.
4. תפקידי השלטון המקומי וסמכויותיו יגובשו במסגרת חוק חדש לשלטון המקומי.
5. יהודק הקשר של תושבי הרשות המקומית עם מוסדותיה ויעשה לטיפוח מסגרות קהילתיות ברובעים.

#### ב. יחסי הממשלה — שלטון מקומי

1. תיקבע מחדש חלקת התפקידים בין הממשלה ובין הרשויות המקומיות. במגמה להעניק יותר עצמאות לרשויות. הממשלה תעסוק בקביעת מדיניות כוללת. בהכוננת הרשויות המקומיות ובפיקוח על חוקיות פעולותיהן.
2. הממשלה תתאם את יוזמות החקיקה מטעמה עם המוסדות הייצוגיים של הרשויות המקומיות.

#### ג. מדיניות ההכנסות — מיסוי

1. תיבדק מערכת המיסים, האגרות וההיסלים במגמה להגביר את הפרוגרסיביות שלהם ולהעביר את גבייתם למוסדות המדינה. הרשויות המקומיות תקבלנה אמצעים מתאימים מהכנסות המדינה למימון הוצאותיהן. בהתאם לצרכיהן, לפי אמות מידה שייקבעו.
2. הממשלה תסייע לרשויות המקומיות בקיומם הסדיר של המשק העירוני והשירותים העירוניים לשעת חירום.

#### ד. תכנון פיסי פיתוח אורבני ואזורי

- א. מדיניות פיזור האוכלוסיה היא צורך בטחוני, מדיני וכלכלי והיא חיונית גם לשמירת איכות הסביבה. המערך יפעל להגברת תהליך פיזור האוכלוסיה במגמה לאכלס חבל־ארץ דלים בתושבים יהודים ולהזק ישובים עירוניים קטנים.



יוענקו המשאבים הדרושים לפיתוח התשתית הפיסית, להקמת שיכונים וליצירת מקורות תעסוקה בערי הפיתוח, כדי שאפשר יהיה להפנות אליהן עולים ולעודד את בני הארץ להתיישב בהן.

ב. יעוצב תיכנון פיסו סביבתי כולל של המדינה, במסגרת תכנית מיתאר ארצית, לשם שימוש נאות במשאבים ובקרקע ולמען שיפור איכות הסביבה. התיכנון הפיסי ישולב במגמות התיכנון החברתי והכלכלי.

ג. ייעשו התיקונים הדרושים בהוק כדי לאפשר שינויים של מקרקעין לשם פיתוח סביבתי, תוך הבטחת זכות הנפגעים משינויים אלה לפיצוי מתאים. ד. תימשך הפעולה לשיקום רובעים ישנים ומתבלים בערים הגדולות.

ה. יישמר עקרון בעלות הלאום על הקרקע לפי חוק יסוד: "מקרקעי ישראל" וינקטו צעדים ומעשים למניעת ספסרות בקרקעות המדינה. תותווה מדיניות של שימושי קרקע לטווחי זמן ארוכים, תוכן תכנית רב־שנתית ליצירת זרובה קרקעית־עירונית לרשות המדינה וייעשה לשימור מירבי של הקרקע החקלאית.

#### ה. איכות הסביבה

1. החמרת תהליכי זיהום הסביבה מחייבת הכנת תכניות־אב ארציות, לאיתור אזורים לתעשייה, אתרים להציבה ותחנות־כוח, לטיפול שמורות־טבע ונוף והקמת גנים ופארקים, לסילוק פסולת מוצקה ולטיפול בשפכים וניצולם לשימושים משניים. 2. ייקבעו תקנים למניעת זיהום האוויר.

3. תוקם רשות חופים ארצית להחזקתם, פיתוחם ושמירת איכותם של החופים בשיתוף הרשויות המקומיות.

4. יימשך ייעור הארץ.

5. ישוקמו, ישוחזרו וישמרו אתרי ראשית ההתיישבות והבטחון בארץ־ישראל.

6. תועדף התחבורה הציבורית, יורזו פיתוח הרכבת, תימשך סלילת הכבישים ויוכל בהקמת מערכת הסעה רכבתית מהירה באיזור תל־אביב, במסגרת אפשרויותיה התקציביות של המדינה.

7. נושאי איכות הסביבה ייכללו בתכניות הלימודים במגמה להכשיר את הדור הצעיר להשתתף בעיצוב המדיניות בתחום זה.

בממשלה החדשה אשר תקום לאחד הבחירות לכנסת בהנהגת  
המערך ייכללו המפלגות אשר יתנו יד לקווי יסוד משותפים.  
המערך ושליחיו בכנסת ובממשלה יפעלו בכל כוחם ומאודם  
להגשמת התכנית ולקיום ההתחייבויות שהמערך נוטל על  
עצמו במצע זה.

the first two years of life. The first year of life is the most critical period for the development of the brain. The brain is highly plastic and can be shaped by the environment. The second year of life is also a critical period for the development of the brain. The brain is still highly plastic and can be shaped by the environment. The third year of life is also a critical period for the development of the brain. The brain is still highly plastic and can be shaped by the environment.

The first year of life is the most critical period for the development of the brain. The brain is highly plastic and can be shaped by the environment. The second year of life is also a critical period for the development of the brain. The brain is still highly plastic and can be shaped by the environment. The third year of life is also a critical period for the development of the brain. The brain is still highly plastic and can be shaped by the environment.

The first year of life is the most critical period for the development of the brain. The brain is highly plastic and can be shaped by the environment. The second year of life is also a critical period for the development of the brain. The brain is still highly plastic and can be shaped by the environment. The third year of life is also a critical period for the development of the brain. The brain is still highly plastic and can be shaped by the environment.

The first year of life is the most critical period for the development of the brain. The brain is highly plastic and can be shaped by the environment. The second year of life is also a critical period for the development of the brain. The brain is still highly plastic and can be shaped by the environment. The third year of life is also a critical period for the development of the brain. The brain is still highly plastic and can be shaped by the environment.

The first year of life is the most critical period for the development of the brain. The brain is highly plastic and can be shaped by the environment. The second year of life is also a critical period for the development of the brain. The brain is still highly plastic and can be shaped by the environment. The third year of life is also a critical period for the development of the brain. The brain is still highly plastic and can be shaped by the environment.



the 1990s, the number of people in the world who are under 15 years of age is expected to increase from 1.1 billion in 1990 to 1.4 billion in 2000. The number of people aged 15 years and over is expected to increase from 3.5 billion in 1990 to 4.5 billion in 2000. The total population of the world is expected to increase from 4.6 billion in 1990 to 5.9 billion in 2000.

There are a number of reasons why the world population is expected to increase. One of the main reasons is the increase in life expectancy. In 1990, the average life expectancy at birth was 47 years. By 2000, it is expected to have increased to 67 years. This increase in life expectancy is due to a number of factors, including improvements in medical care, better nutrition, and a decrease in infant mortality.

Another reason why the world population is expected to increase is the increase in the number of people who are aged 15 years and over. In 1990, there were 3.5 billion people aged 15 years and over. By 2000, it is expected that there will be 4.5 billion people aged 15 years and over. This increase is due to a number of factors, including a decrease in the number of people who are aged 15 years and over who are poor, and a decrease in the number of people who are aged 15 years and over who are ill.

The increase in the number of people aged 15 years and over is also due to a decrease in the number of people who are aged 15 years and over who are poor. In 1990, there were 2.5 billion people aged 15 years and over who were poor. By 2000, it is expected that there will be 1.5 billion people aged 15 years and over who are poor. This decrease is due to a number of factors, including a decrease in the number of people who are aged 15 years and over who are poor in the developed countries, and a decrease in the number of people who are aged 15 years and over who are poor in the developing countries.

The increase in the number of people aged 15 years and over is also due to a decrease in the number of people who are aged 15 years and over who are ill. In 1990, there were 1.5 billion people aged 15 years and over who were ill. By 2000, it is expected that there will be 0.5 billion people aged 15 years and over who are ill. This decrease is due to a number of factors, including a decrease in the number of people who are aged 15 years and over who are ill in the developed countries, and a decrease in the number of people who are aged 15 years and over who are ill in the developing countries.

The increase in the number of people aged 15 years and over is also due to a decrease in the number of people who are aged 15 years and over who are poor and ill. In 1990, there were 1.0 billion people aged 15 years and over who were poor and ill. By 2000, it is expected that there will be 0.5 billion people aged 15 years and over who are poor and ill. This decrease is due to a number of factors, including a decrease in the number of people who are aged 15 years and over who are poor and ill in the developed countries, and a decrease in the number of people who are aged 15 years and over who are poor and ill in the developing countries.

# אנת

המערך / תלמוד תעבורה תיכונולוגית - ת"ת

החברה  
למסחר  
במטבעות

להבחיר כי ישראל שוללת הומנה של נציגים מטעם אירגוני החבלה והטרור כמשתתפים או כמשקיפים, כי ממשלת ישראל לא תנהל משא-ומתן עם אירגוני הטרור אשר מסרתם המוצהרת היא הריסתה של מדינת ישראל.

חברי הכנסת, הממשלה אשר הכנסת השמינית מת-בקשת לתת בה אפון קמה לאחר מלחמת יום-הכיפורים. המלחמה שעמדנו בה הייבת לתת את רישויה במש-גיבו, במעשינו ובאורחות חיינו בכל השטחים. יהיה זה מדאיג מאוד אם נמחר לחזור אל השיגרה של האתמול. בפעולות הממשלה, בכל משרדיה וענפיה, צריכים להשי-תקף הלקחים הנובעים מן הנסיון, הנסיבות והתוצאה של המלחמה. חוינו לבחון מה היו החולשות שנתגלו בימי המבחן ואילו שינויים נדרשים בהתחשב בלקחים ובתחזיות לעתיד.

כידוע, בתוך צה"ל נערכים עתה סיכומים ותחקירים מפורטים. תהליך הפקת הלקחים בתוך צה"ל נמשך בשקידה ויבוא לידו ביטוי בתכניות הפעולה בכל הענפים והמדרגים.

בתקציב הבטחון לשנת 1974/75, שהוצג בממשלה על-ידי שר-הבטחון משה דיין והרמטכ"ל דוד אלעזר, נקל להבחין בסדרה של לקחים ומסקנות מנסיון מלחמת יום-הכיפורים. לקחים אלה מתייחסים להיערכות של צה"ל ולכל הגדרת ההתעמתות באמצעי לחימה. עיקרי הדברים הוצגו גם לפני ועדת הכספים וועדת החוץ והבטחון בפתח הדיון על תקציב הבטחון. אני משוכנעת כי הלימוד מהנסיון של מלחמת יום-הכיפורים יאדיר את כונו של צה"ל לקראת כל מבחן בעתיד.

כידוע לחברי הכנסת, החליטה הממשלה ביום 18 בנובמבר 1973 על הקמת ועדת חקירה משפטית ופנתה בנדון אל נשיא בית-הדין העליון, הוועדה, שנושא בית-הדין העליון ד"ר אגרנט הוא היושב-ראש שלה. החלה בפעולתה ביום 23 בנובמבר. חקירת העדים החלה ב-27 בו, הוועדה עושה במלאכת החקירה בשקידה רבה והגנו מצפים לממצאיה ולמסקנותיה. לאחר עיון בוד"ח ועדת אגרנט יהיה על הממשלה החדשה לקבל החלטות לפי מיטב שיקול-דעתה ומירב אחריותה וללא רתיעה.

ואולם, חברי הכנסת, לנו דרושה הפקת לקחים לא רק בתחומי הבטחון, אלא בהיערכות הכוללת של החברה ובתכנית פעולתה של הממשלה. כשרה של החברה היש-ראלית ללמוד מה הם השינויים והתיקונים הנדרשים בדרכי הפעולה, בסדרי העדיפויות ובאורחות חיינו בכל-לותם הוא אחד המבחנים הראשיים שהגנו חייבים בהם בתקופה זו.

מוטלת עלינו חובה עליונה כלפי לוחמינו החוזרים עתה מקווי האש. הם חוזרים לבתיהם לאחר שעברו את חוויות המלחמה הקשה והם מצפים לראות מה השתנה בחיינו לאחר המלחמה ולקראת הסכנות והמבחנים החדשים. כולנו חייבים לדאוג שהם לא ינחלו אכזבה.

יש להיזהר ממשקנות נחסות, אך אין להשלים עם מצב שהחברה הישראלית תחזור לנהוג כאילו לא אירע דבר. החברה הישראלית נדרשת להתחשבות רבה יותר בצרכי המחר, בתחזיות לעתיד, בסכנות הנשקפות לנו ובמשימות שנטלנו על עצמנו. אסור שהדאגה לנוחות — ולא אהסס לומר, במקרים רבים הדאגה לאנוכיות של יום יום — תאפיל על הטוח הרחוק.

בחזית המלחמה ממש היה שוויון מלא של הקרבן.

תמיד עלי לציין שוב כי בהתאם לאמנת ז'נבה, נהגנו לנו להתחרתם המיידית של הפצועים מבין שבוי-המלחמה.

אולי נאן המקום להזכיר כי בגיזרה המצרית שוחררו 10,000 שבויים בחודשים קודם שנחתם הסכם הפרדת-העוצות, אנו מקווים כי גם בגיזרה הסורית יתאפשר שיתו-חילופי השבויים בהקדם, בהתאם לתקדים המצרי הקודם.

כל כן אנו מחוקים את ידיו של הצלב האדום בי-לאומי, החותר להבטיח התנהגות נאותה כלפי-השבויים על-שיתורום. בהתאם לאמנת ז'נבה.

ב-1 במארס הסכמנו את מזכיר המדינה של ארצות-הברית לסטור לסורים את רעיונותינו הכלליים בנושא-השבויים. הסכמנו אותו להודיע לסורים כי נהיה מוכנים ורש"ת את רעיונותינו תוך שבועיים לאחר כינון הממשלה החדשה. אנו מוכנים לשגר נציג בכיר ומוסמך לווינגטון-סמית זו.

חברי הכנסת, הודעתי לעם ביום 8 במארס סיפרתי ל-100,000 אזרחים שבדינו קיימת כסוריה תכונה לפעו-החברה. גם היום אינו יכולה לבשר לכם כי מוכנה לנו שממשלת סוריה חזלה מההכנות למת-החלפה. עודנה בעינה וכוחותינו ערוכים ומוכנים ל-100,000 אזרחים.

על הכנינות מסיל, כמובן, נטל על אנשי המילואים. גם פטחים שהמלחמה לא תחדש וכי תינתן הודמנות ל-100,000 המאמצים המדיניים שתכליתם השגת הסכם להס-תת-החלפה. אך אם תיכפה עלינו מלחמה, אין לי ספק ש-100,000 אזרחים.

אנו מוכנים לדון גם עם ממשלת ירדן על הבעיות הנוגעות לביטחון. אנו מעוניינים בכל עת לנהל משא-ומתן עם ירדן על שלום.

אנו חותרים להסכם שלום בינינו לבין ירדן אשר יעלה על קיום שתי מדינות עצמאיות — ישראל, אשר יעלה היא ירושלים המאוחדת, ומדינה ערבית ממוזרח-הירדן. במדינה הירדנית הפלשתינאית השכנה תוכל ל-100,000 אזרחים ביטוי ההוות העצמית של הערבים הפלש-תיניים והירדנים, תוך שלום ושכנות טובה עם ישראל. ישראל שוללת הקמת מדינה ערבית נפרדת נוספת ממערב-הירדן.

במהלך הביורוקרטיה על הקמת הממשלה עלתה השאלה ל-100,000 אזרחים. תשובתי בנדון היא ברורה: הממשלה תנהל משא-ומתן עם ירדן ותקבל החלטות בכל שלב-שלב. אנו לא יעשה הסכם שלום עם ירדן, אם יכלול ויתור טריטוריאלי על חלקי יהודה-המזרחית. כשרם נשאל את העם בבחירות חדשות, אם-הוא המועת המשתתפות בקואליציה הדרוש זאת.

חברי הכנסת ב-16 בדצמבר 1973, קודם שממשלת ישראל החליטה בחיוב על השתתפותה בוועידת ז'נבה, הסכמנו על-ידי הממשלה להבהיר לגורמים מדיניים כי יש הכרתנו ועידה זו נועדה לקיים משא-ומתן בין-המדינות הנוגעות במישורו בנושא שלום במזרח-התי-כון — מצרים, סוריה, ירדן ולבנון — הגובלות בישראל. אנו יעצ להזמין גורם נוסף כלשהו, תהיה הצעה כזאת, ש-100,000 אזרחים המועלית במסגרת הוועידה, טענה הסכמה-הממשלה של כל המדינות המשתתפות בוועידה. הוסמכתי



החלטות ועידת  
הקבוץ המאוחד ה-כ'

שפיים - 16-19.6.76

## ה ח ו כ ו ן :

### החלטות בנושאים:

1. מדיניים
2. כלכלה וחברה
3. התיישבות ובטחון
4. צה"ל
5. מפלגת העבודה והקבוץ המאוחד
6. אחוד התנועה הקבוצית
7. תכנית הפעולה וגיוס הקבוץ

## החלטות בנושאים מדיניים

מבוא: הצעות-החלטה בנושא המדיני לא הובאו להחלטה במקום ההחלטות שנתקבלו קודם לכן בקבוץ המאוחד. אין בהן משום שחזור או ביטול ההחלטות המדיניות שנתקבלו בוועידות, במועצות ובישיבות המרכז של הקבוץ לאחר מלחמת ששת הימים ומלחמת יום הכפורים. ההחלטות נתקבלו בוועידה לאחר דיונים לקראת הוועידה, בחוגים ובמליאה של הוועידה, והן מתוות את המשך דרכו הרעיונית-מדינית של הקבוץ המאוחד.

## ההחלטות

1. הקבוץ המאוחד נוסד על ההכרה כי ארץ ישראל היא מולדתו ההסטורית של העם היהודי והמרחב לעליה, להתישבות, לפיתוח ולהגשמת המפעל הציוני.
  2. מדינת ישראל תיכון כמדינה יהודית ציונית בעלת רוב יהודי משמעותי מתמיד, מושתת על ערכי הדמוקרטיה, צדק חברתי ועילוי תרבותי, בה חיי גם ציבור ערבי, דרוזי, צ'רקסי, על יסוד שויון זכויות אזרחיות תוך שמירת ייחוד דתי ותרבותי.
  3. תנאים הכרחיים להגשמת הציונות ולהבטחת עצמאותה, ריבונותה, ובטחונה של מדינת ישראל הם:
    - א. עליית היהודים לארץ מכל הארצות והמשטרים, משפחות והמוני העם, בשיעור ובקצב הולמים את צרכי גאולת העם מפזורה, התבוללות וכליון לאומי.
    - ב. מערכת בטחון איתנה, צה"ל חזק כצבא העם אמון על טוהר הנשק וצדקת הדרך; הגנה מרחבית יעילה השלובה במערך ההגנה של המדינה.
  4. הקבוץ המאוחד, רואה בהתיישבות העובדת בכלל, ובהתיישבות הקבוצית בפרט - דרך ראשית בהגשמת הציונות הסוציאליסטית, להשתרשות היהודים בארץ ולהעברתם לחיי עבודה ויצירה, למיזוג גלויות ועדות, להצבת אתגרים חלוציים לנוער, לעיצוב דפוסי חיים ומשק המגשימים את הערכים החברתיים של הציונות הסוציאליסטית כעם עובד.
- ההתיישבות הנה גורם חיוני במאבק לעיצוב גכולות בני הגנה וייצובם, לחזוק מערך בטחונה והגנתה של ישראל.



יום.....

להלן עקרונות בנושא החישובות וגבולות  
(מישיבה מועצת מחוז מה-27/10/76)

- א. שמירה על אפיה היהודי והדמוקרטי של מדינת ישראל.
- ב. אי שליטה ברכוזי האוכלוסיה הערבית ביהודה ושומרון.
- ג. דרישה למדיניות מחוכננת של ההחישבות העירונית והכפרית באזורי הארץ השוממים ודלילי האוכלוסיה.
- ד. קביעת סולם עדיפויות במדיניות הקצאת המשאבים הלאומיים להגשמת תכנית ההחישבות המוצעת.



5. המלחמות אשר מדינות ערב כפו על ישראל, מראשית כינונה, לפני החלטת האו"מ ועד מלחמת יום הכפורים, וכן כל ההתנכלויות ומערכות ההתשה - לא החלישו את שאיפתה וחתירתה המתמדת והבלתי נלאית של ישראל להשגת שלום אמת עם שכנותיה, שלום שיהיה מושתת על חוזי שלום, על קשרי שכנות הדדיים ועל שיתוף פעולה בפיתוח האזור לרווחת העמים השוכנים בו.
6. לקחי המלחמות והמערכה המדינית שלאחריה מחייבים את ישראל שלא לחזור לקוי יוני 67 שבמחקו ע"י מלחמת ששת הימים אשר נכפתה על ישראל, ואינם יכולים להיות יותר גבולות בני הגנה לישראל.
- בחתירתה לשלום תיאבק ישראל לגבולות בטחון אסטרטגיים לשם הגנת קיומה ולסיכול כל נסיון תוקפנות אפשרית.

\* \* \*

7. לשם השגת שלום בגבולות בני הגנה מוכנה ישראל למו"מ עם כל אחת מן המדינות השכנות, ללא תנאים מוקדמים וללא נסיונות כפייה מכל צד שהוא, תוך נכונות לויתורים טריטוריאליים.
- תפיסה זו הדריכה את הקבוץ בהיותו שותף לעיצוב המדיניות של מפלגת העבודה, המערך והממשלה כפי שבאו לביטוי בי"ד העיקרים של מפלגת העבודה, במצע המערך ובהחלטות הממשלה וכן הנחתה את הקבוץ המאוחד בפעולתו להגשמת התכניות הכוללות של ההתישבות ברמת הגולן, בקעת הירדן, הערבה, חבל רפיח, גוש עציון, אזור ירושלים, מדבר יהודה ומרחב שלמה. זאת מתוך הכרה כי קיימת זהות בין מרחבי ההתישבות לבין גבולות הבטחון והשלום.
8. הסכם השלום עם ירדן יושתת על קיום שתי מדינות עצמאיות: ישראל ובירתה ירושלים המאוחדת ומדינה ערבית, ירדנית-פלשתינאית, ממזרח לה, בה יכולה וצריכה לבוא לידי ביטוי הזהות העצמית של הפלשתינאים והירדנים תוך שלום ושכנות טובה עם ישראל, בגבולות שיקבעו כמו"מ בין ישראל וירדן. מדינה זו לא תוכל לקום באמצעות אש"פ שמגמתו חיסול מדינת ישראל הריבונית.
9. הקבוץ המאוחד יחזק את ידי הממשלה בהתנגדותה למדינה נוספת ממערב לירדן.



10. בירושלים המאוחדת יקו ימו כבעבר, זכויותיהם האזרחיות והדתיות של כל תושביה ללא הבדל דת ולאום, בהסדרי השלום יובטח הנממד הדתי המיוחד של המקומות הקדושים לאיסלם ולנצרות בהנהלתם העצמית.
11. הסכמי הפרדת הכוחות עם מצרים וסוריה וכן הסדר הביניים עם מצרים, סייעו למניעת התחדשות והמשכה של המלחמה, וליצירת תנאים לחיזוקם של גורמים המסייעים להתקדמות השלום.
- ישראל נכונה לפוח במו"מ עם שכנותיה על הסכם כולל או לפחות על הסכם בדבר בטול מצב המלחמה, בדרך אל השלום, והנורמליזציה של היחסים.

## החלטות בנושאי כלכלה וחברה

ועידת הכ' מתכנסת באחת התקופות הקשות שידעה ישראל מעודה, המציבה בפני החברה והמשק אתגרים ראשונים במעלה. למלויין של המשימות הדחופות בשעה זו, התעצמות בטחונות, קליטת עליה, צמצום הפער הכלכלי-חברתי - נשקפת סכנה נוכח התערערות מסוכנת במאזן התשלומים ותלות גוברת בגורמי חוץ. מאזן הישגי השנים שחלפו הוא רב ועצום: גידול האוכלוסיה, התעצמות המשק, קליטת עליה תוך קיום רמת תעסוקה מלאה, צמיחה ופיתוח משקי-כלכלי, תנופת התיישבות ברחבי הארץ השונים, עליה ניכרת ברמת החיים, התפתחות מערכת החינוך וההשכלה - כל זאת תוך הקפדה על שמ שמירת כוחנו הצבאי בטחוני.

עם זאת, אנו עדים להתפתחותם ולהמשכיותם של תהליכים שליליים המסכנים את כלכלת המדינה ואת חוסנה הפנימי של החברה בארץ. תהליכים אלה מלווים בהעמקת הפער הכלכלי-חברתי במדינה. בולטת התופעה של עיוות בחלוקת ההכנסה הלאומית, העדפת שכבות חזקות תוך הזנחת קידומן של שכבות חלשות ותוך העדפת הכנסה מהון על פני הכנסה מעבודה. העבודה בשירותים מועדפת על פני עבודה בייצור.

אנו עדים להשתמטות מתשלום מס-אמת והיווצרות הון שחור כבד ומכביד. תופעות התעשרות קלה המהווה רעה חולה בחברה.

אנו עדים להיווצרות מוקדי עוני ועזובה חברתית בצד תופעות של צריכת ראווה וצריכת-יתר.

תופעות שהתפתחותן עלולה להביא למשבר עמוק שנזקיו חמורים וכבדים לאין שעור.

בהנהגת משטר חירום לאלתר שיביא עמו הערכות כוללת של החברה והמשק, התאמת אורח החיים הפרטי והצבורי כמתחייב ממצב המשק והמדינה מצויה הדרך לשיקומה ולהבראתה של החברה בישראל.

תנועת הפועלים בארץ, ובתוכה ההסתדרות והתנועה ההתיישבותית תהיה נושאת המאבק להנהגת משטר החירום כנגד מציאות המולידה פערים חברתיים ואידיאולוגים, פער על כל גוניה.

חרף סכנות של דמגוגיה סוציאלית, הכרחי להדגיש שהיערכות זו מטרתה העיקרית לשנות במאמצים ובאמצעים בלתי שגרתיים את כיוון המשק ומכנהו ליעדי ייצור ויצוא באופן של עיצוב מדיניות כלכלית יוצרת תנאים בסיסיים להגשמת יעדים אלה.

במאמצים לשינוי מבנה המשק יש להקפיד שלא תתקיים אבטלה, חלוקת הנטל בצורה צודקת, הגברת שוויוניות בנשיאה בעול ודאגה למעוטי היכולת.

ועידת הקבוץ מטילה על מוסדות הקבוץ ושליחיו להיות יוזמים, שותפים ומאיצים להיערכות כוללת זו. ועידת הקבוץ קוראת להסתדרות לפעול באחריות משותפת עם הממשלה, תוך שמירת עצמאותה, להיערך להבראת המשק והכלכלה. על ההסתדרות וחברת העובדים לחדש את השליחות הציונית סוציאליסטית של העובדים כנושא ראשי ליישובה של הארץ.

הקבוץ המאוחד כחלק מן התנועה ההתיישבותית קורא להנהגת אורח חיים חלוצי-יצרני-עובד, ההולם את יכולתה הריאלית של המדינה וצרכיה.

ועידת הקבוץ קוראת לעובד העברי שלא לנטוש תחומי וענפי עבודה יצרנית ובסיסית.

הועידה קוראת להנהגת משטר עבודה תוך הקפדה על פיריון עבודה כמרכיב הכרחי באורח החיים החלוצי הנדרש בארץ.

כושר עמידתה של ישראל במערכותיה הבטחוניות מדיניות מותנה ותלוי באופיה ואורחותיה של החברה הישראלית. חברה עובדת, שוויונית וסולידרית, ובמרכזה העובד הנושא באחריותה - יש בה ערובה נאמנה לקיום יכולת זו.

הקבוץ המאוחד עם התנועות הקבוציות האחרות מתייצב למימוש הצעות ברית התנועה הקבוצית בשאלות הבראת המשק ופיתוחו, חיזוק הייצור והיצוא, צמצום המועסקים בשרותים, מדיניות השכר, הכנסות ומחירים, ובאורחות חיי הפרט והמינהל הציבורי.

הקבוץ, משקיו וארגוניו הכלכליים כחלק מן התנועה הקבוצית, ינהל מגעיו החיצוניים רק עם הגורמים המשלמים מס-אמת וישתמש בכוחו הכלכלי כמנוף למניעת העלמות מס.



ועידת הקבוץ המאוחד מטילה על שליחיה במוסדות השונים לפעול למען מדיניות של עידוד הייצור והפריור, פיתוח והעדפת ענפים התורמים לשיפור מבנה המשק ומאזן התשלומים על ידי הקצאת משאבים לפיתוח סלקטיבי של התעשייה והחקלאות באורח משולב עם מדיניות פיזור האוכלוסיה. הקפאת עיבוי האזורים העירוניים ברצועת החוף והעמדת אזורי הארץ האחרים במרכז פעולת הפיתוח של ישראל.

הועידה מטילה על שליחיה במוסדות השונים לפעול לקיום השליטה הלאומית והבעלות הממלכתית על הקרקע, אוצרות הטבע, גורמי הייצור ומפעלי התשתית הכלכלית.

הקבוץ המאוחד יוזם ומעמיד עצמו לרשות מאמץ ממלכתי כולל לחיסול מוקדי העוני.

הועידה מאמצת את ידי מתנדבי הישובים וחברי הגרעינים השונים, "עודד" וכיוצ"ב, המקיימים פעילותם הברוכה בעיירות הפיתוח.

הועידה מטילה על מוסדות הקבוץ לכחון ההצעות לפיתוח אזורי במשולב עם ההסתדרות, הרשויות המקומיות והממלכתיות, על מנת לקדם באורח משמעותי את עיירות הפיתוח ואוכלוסייתן. הצעות אלה תובאנה לדיון בהקדם.

הועידה קוראת להגברת החינוך החלוצי בקרב הנוער בבתי הספר ובמסגרות החינוכיות האחרות, ותובעת ממשד החינוך לעצב תכניות לימוד וחינוך אשר ידגישו ערכים ציוניים חלוציים. דבר זה מוטל גם על מערכת החינוך בקבוץ.

## החלטות כלליות בנושאי התישבות

1. הקבוץ המאוחד כתנועה התיישבותית המקיימת שליחות חלוצית ביישובה של הארץ, הינו שותף פעיל להגשמת התכניות המוסמכות של המדינה והתנועה הציונית בדבר פריסה התיישבותית מקיפה, באזורים ובשטחים משני צידי הקו הירוק, תכניות התיישבות הכוללות הקמת היאחזויות בישובים כפריים ועירוניים, חקלאיים ותעשייתיים. בתחומי הקו הירוק - בשטחים בעלי ערך התיישבותי ואסטרטגי שההתיישבות היהודית טרם התבססה בה, המהווים כיום מובלעות רצופות ללא התיישבות יהודית; מעבר לקו הירוק - באזורי ספר אסטרטגיים, באזורים בלתי מיושבים ומיושבים בדלילות, שההתיישבות היהודית בהם הינה הכרח חיוני מבחינה בטחונית מדינית, - במרחב ירושלים, ברמת הגולן, בקעת הירדן, גוש עציון, חבל רפיח, מרחב שלמה.  
התישבות בשטחים אלה אינה באה לפגוע בקיומה הכלכלי ואפשרויות התפתחותה של האוכלוסיה הערבית הקיימת.
2. הקבוץ המאוחד שולל את תפיסת ה"אף שעל" על פי גרסת חרות ו"גוש אמונים", שאינה יכולה להוליך לשלום, ואת התפיסה של "מוקד", וכן חלקים מסוימים בתנועת העבודה - כל אחד לפי גירסתו, המקדשים את הקו הירוק ומוקיעים כל פעולה התיישבותית מעבר לקו זה, כאילו היא צעד המונע שלום.
3. הקבוץ המאוחד עומד לימין הממשלה בהחלטתה, כי ההתיישבות בשטחים תיעשה אך ורק על פי החלטת הממשלה, וכי יש למנוע בכל האמצעים החוקיים שלרשותה, נסיונות של התנחלות שלא לפי החלטות מוסמכות, נסיונות כאלה המסכנים את המשטר הדמוקרטי, גורמים נזק למאמץ ההתיישבותי והמדיני.  
הקבוץ המאוחד קורא - לכל הגורמים והתנועות הפועלים בהתישבות להתרכז למשימה זו במאמץ משותף במסגרת המרות הלאומית.
4. הקבוץ המאוחד מדגיש את ההכרח במאמץ מוגבר לזירוז קצב הקמתם של הישובים וההיאחזויות בשטחים שתכניתם נקבעת כבר, ולהכנת התשתית ההתיישבותית לישובים המתוכננים. הצורך בקידום התיישבות חדשה והאפשרויות להרחבת הייצור החקלאי מחייבים זירוז פיתוח מפעלי המים המקומיים המתוכננים.

5. ממשלת ישראל נקראת להחיש את התכנון וההתקדמות לביצוע בנושא מקורות המים והאנרגיה, ביצול מי קולחין והתפלת מי-ים, וכל מקור מים נוסף.
6. התיישבות שנועדה רובה למקומות בלתי מפותחים, בתנאי פיתוח חקלאי שוליים, מוגבלים בקרקע ומים, מחייבת טיפוח טפוס המשק המתאים לתנאים אלה, והיערכות התיישבותית בהתאם להם.  
לפיכך, על הישובים החקלאיים להיערך בתנאי מכסות קרקע ומים מצומצמות. הישובים שיוקמו ללא בסיס חקלאי רחב יתבססו על מכנה מישקי וחברתי הנשען על מפעלי תעשייה ומקורות פרנסה אחרים. כמו כן קיים צורך בהקמת ישובים בעלי אופי עירוני לרכוזי אוכלוסיה מוגברים.
7. להרחבת ההתיישבות נדרש מאמץ לגיוס משאבים, מתיישבים, הון, ידע, אמצעי ייצור ממקורות נוספים, החורגים מן הנמצא ברשות מוסדות המדינה והסוכנות. נדרשת התאזרות מתנדבת מצד התנועות התיישבותיות, הישובים הקיימים, המועצות האזוריות, ההסתדרות וחברת-העובדים, הערים והרשויות המוניציפליות, ארגונים כלכליים ומקצועיים וכו', כדי לאפשר הגשמתן בלא דיחוי של תכניות התיישבות ולבצען הלכה למעשה.
8. חיוני להפקיד על קיום העבודה העצמית בישובים החדשים, כבסיס מוסרי מבחינה לאומית וחברתית. על התנועות התיישבותיות והמוסדות המיישבים לנקוט בכל האמצעים הדרושים כדי להבטיח קיומו של עקרון זה.
9. הועידה קוראת למשפחות צעירות, עולים ונוער יברי מכל שכבות העם, להתעוררות התנדבותית חלוצית בישראל, וליטול על עצמם השתתפות בישובה של הארץ.



## החלטות בנושא צה"ל

1. צבא הגנה לישראל, צבא העם בשרות פעיל, במלואים ובהגנה המרחבית, חזק בחימושו ואיתן ברוחו, הינו תנאי עיקרי לקיומה ובטחונה של מדינת ישראל, וערובה ראשית לכל התקדמות לשלום.
2. העמקת החינוך הציוני והערכי בצה"ל וטיפוח אישיותם המוסרית של הלוחמים - טוראים ומפקדים - הינם עיקרים חיוניים להכשרת צה"ל, למילוי התפקידים המוטלים עליו.  
הקבוץ המאוחד קורא לבניו המגויסים בשרות הסדיר ובצבא הקבע, בכל החילות, להיות דוגמא ומופת בשרותם.
3. הגנה מרחבית מאורגנת ומשולבת עם צה"ל חייבת להיות חלק בלתי נפרד במערכת הבטחונית הכוללת של מדינת ישראל, חלק אינטגרלי במערך ההתישבותי-הבטחוני, ביטוי לישותנו כעם עובד ולוחם.  
מושכל זה מחייב פעילות מתוכננת ומזורזת להשלמת ביצורם של הישובים, היערכותם הבטחונית ואימון הגנתי של האוכלוסיה בישוב, - חברים, חברות ונוער.
4. הקבוץ המאוחד יטה שכם לקידומו של צה"ל, לעיצובו החברתי והערכי, על ידי גיוס חברים לתפקידי פיקוד ועידוד חברים להתנדב למילוי חובתם בצה"ל.
5. הקבוץ המאוחד מחייב קיומה ופיתוחה של מסגרת הנח"ל המשלבת תפקידי צה"ל עם הכשרה להתישבות ושמירת הגרעינים המיועדים להקמת ישובים חדשים, ולחיזוק ישובים קיימים.
6. הועידה שולחת ברכתה למשמר הגבול הנושא כנטל הבטחון השוטף של ההתישבות. הועידה מטילה על מזכירות הקבוץ לבחון שילוב חברי ההתישבות במערך מג"ב. הועידה שולחת ברכתה למשמר האזרחי ולמשטרה.

## מפלגת העבודה והקבוץ המאוחד

1. הקבוץ המאוחד יפעל לחיזוקה של מפלגת העבודה הישראלית בהיותה המסגרת המדינית הציונית סוציאליסטית השואפת להקיף את הכוחות הציוניים הסוציאליסטיים, על בסיס תכנית חברתית ומדינית, חופש הדעה ומשמעת הפעולה, להגשמת ההתחייבויות שנטלה על עצמה במצעה לכנסת ולהסתדרות.
2. חיזוקה והפעלתה של מפלגת העבודה חיוניים עתה במיוחד נוכח סכנת עליית כוחו של הימין, ומול מגמות החותרות תחת אשיות הדמוקרטיה הישראלית.
3. הועידה מביעה דאגה נוכח הרפיון בארגונה ופעילותה של מפלגת העבודה, שטטוש דרכה הרעיונית מדינית והתרופפות האחראיות המשותפת ומשמעת הפעולה. הקבוץ המאוחד תובע ממפלגת העבודה הגדרת דרכה ויעדיה בתחום הרעיוני והמדיני מפלגת העבודה תשא באחריות כוללת, להגנה על עניני הפועל ולעיצוב דמותה החלוצית-עובדת של החברה הישראלית. הועידה קוראת למפלגה לערוך בחירות ולכנס ועידתה בלי דיחוי, ולקיים חיים דמוקרטיים בתוכה. מפלגת העבודה תפעל להצטרפות חברים חדשים מקרב העולים ומבני הארץ וחניכיה.
4. הועידה תובעת ממפלגת העבודה להגביר פעילותה בקרב אזרחי ישראל הערכים.
5. הקבוץ המאוחד קורא לקבוץ הארצי ולמפ"ם לקיים את ברית המערך עם מפלגת העבודה. הגברת שיתוף הפעולה במסגרת המערך הינה כרח חיוני לעמידתנו במערכות החברתיות-כלכליות ומדיניות ובה ביטוי לברית הטבעית בין הכוחות הפועלים חלוציים.
6. הועידה קוראת לחברי הקבוץ המאוחד וישוביו ליתר פעילות במפלגת העבודה, להפעלתה מבחינה רעיונית דמוקרטית פנימית, להיותה מסוגלת להנהגת ההסתדרות והמדינה.

7. הקבוץ המאוחד קורא לפעילות את חברי המפלגה, חניכי דרכו ומפעלו באחדות העבודה לשעבר, בתנועות הנוער החינוכיות והחלוץ וכן עולים וותיקים ויעשה להפעלתם במסגרת המפלגה לחיזוק ערכי הציונות הסוציאליסטית.
8. הועידה קוראת לחברי הקבוץ להתפקד במיפקד החברים של מפלגת העבודה לשם הגברת כוחה של המפלגה, לחיזוק השפעת הקבוץ על המפלגה, בעיצוב דרכה בוועידת המפלגה ובפעילות המרכזית והאזורית שלה. על הקבוץ להגדיל את מספר חבריו העושים בעבודת המפלגה, בשליחויות השונות. ההסתדרות, התנועה הציונית והמפלגה יונחו ע"י הקבוץ ויפעלו על פי דרכו.
9. הועידה מטילה על מזכירות הקבוץ להפעיל את המוסדות והפורומים המוסמכים של הקבוץ המאוחד בדיונים מדיניים ותנועתיים. על מנת להדריך את פעילות חבריו בשליחויותיהם, תכנס מזה"ק את מרכז הקבוץ יחד עם חברי הקבוץ המאוחד במרכז המפלגה לפחות פעמיים בשנה.
10. הועידה חוזרת ומדגישה: כל דיון בבעיות הקבוץ ובמדיניות פעולתו מתקיים על בסיס חופש הדעה והביטוי במסגרת מוסדות הישוב הקבוצי והמוסדות הארציים. בקבוץ המאוחד לא תיתכן התארגנות סיעתית מפלגת שאינה נתונה למרות הקבוץ ומוסדותיו בגדרי הסמכות של ההכרעה הקבוצית. לא תיתכן בקבוץ התארגנות מפלגתית מחוץ למפלגת העבודה.

## החלטה בנושא איחוד התנועה הקבוצית

ועידת הקבוץ המאוחד מברכת על ההתקרבות שחלה בין התנועות הקבוציות שמצאה ביטויה במיצוי המשותף ובפיתוח גובר והולך של תחומי פעולה משותפת במסגרת ברית התנועה הקבוצית. איחודן של התנועות הקבוציות הוא צורך התקופה וצורך תנועת העבודה ועולה מתוך דרכה ההיסטורית של התנועה הקבוצית. יש לחתור לכך כי האיחוד יהווה מנוף וגיבוש כוח להגשמת המטרות והיעדים של הקבוץ המאוחד ותכנינו וכן כל התנועות הקבוציות בכללן.

הועידה מציינת בברכה את פניית איחוד הקבוצות והקבוצים בוועידתו לאיחוד התנועה הקבוצית.

הקבוץ המאוחד פונה לתנועות הקבוציות לפתוח לאלתר במו"מ לבחינת אפשרות איחוד, תנאיו ויסודותיו הרעיוניים.

מרכז הקבוץ יבחר ועדה שתנהל את המו"מ הבין תנועתי. הועדה תדווח למרכז על התקדמות הדיונים. תוך שנה תיקרא מועצת קבוץ שתהיה מוסמכת לקבל ההחלטות בנושא האיחוד. מועצה זו תתכנס בסמכות ועידה.

לשליש מחברי מועצה זו שמורה הזכות לתבוע העברת הכרעה בשאלה זו לוועידת הקבוץ.



## תכנית הפעולה וגיוס הקבוץ

במסגרת פעילות התנועה הקבוצית והתגייסותה לשותפות במאמץ לפתרון בעיות הארץ ובתחומים הפנימיים והחיצוניים, מציב הקבוץ המאוחד תכנית לפעולה וגיוס לקידום ההתיישבות וביצורה, גידול וקליטה, חיזוק תנועות הנוער.

תכנית זו הוכנה על רקע המצב החברתי-כלכלי והבטחוני בארץ. התכנית מטילה משימות בתחומי גיוס של כח-אדם ואמצעים אשר על התנועה וישוביה לרכז לשם ביצוע המטרות של תכנית הפעולה.

### א. התיישבות

בהתאם לתפיסתו המדינית והחלטותיו, מחייב הקבוץ המאוחד התיישבות מזורזת שתהיה מעוגנת בהחלטות הממשלה, בתכניות ההתיישבות של המוסדות המיישבים והתנועות ההתיישבותיות.

מאז מלחמת ששת הימים חידש הקבוץ המאוחד תנופת התיישבותו:

### הוקמו -

בגולן: הישובים - מרום גולן, עין זיון ואלרום, הנמצאים בתהליך ביסוס וגידול.

בבקעת

הירדן: הישובים - גילגל - בצעדיה הראשונים

קבוץ נערן (165-) בהקמה

היאחזות נערן המיועדת לאיזרוח בסתיו 1976.

### בתכנון -

בגליל:

גבעת רמה, להתיישבות ב-1977.

גבעת צלמון, להתיישבות ב-1977 (בהיאחזות עוד ב-1976).

גבעת חלזון, להתיישבות ב-1978.

בגולן: ישוב ד'

(1) הועידה מקדמת בברכה הצעת מרום גולן ועין זיון להקדים

הקמת ישוב רביעי של הקבוץ בגולן.

(2) הועידה מטילה על ועדת ההתיישבות במזה"ק לכחון האפשרות

לשלב יוזמה זו בתכנית ההתיישבות של הקבה"מ לשנת 1976,

ומיפה את כוחה לפעול בחדשים הקרובים להקמת הישוב.

(3) הועידה מקבלת מגמת הישובים להחל בלא דיחוי בהכנות

מעשיות, לרבות הכנת כוח-אדם.

ברמת הנגב: ישוב נוסף באזור רביבים ומשאבי שדה, ב-1978.

בשלב נוסף של התכנית ההתיישבותית, במגמה לרכז מקבצי ישובים - במאמץ התיישבותי בו-זמנית באותם אזורים - מוצע:  
להרחיב התכנית, תוך התייחסות לטווח חמש-שנתי ע"י הקמת 3-4 ישובים נוספים, לפי הסדר הבא:

1. ישוב בערבה הדרומית.
2. ישוב רביעי בבקעת פצאל.
3. ישוב רביעי בגליל.

הקבוץ יחזק ויגביר כוחם של הישובים בגבול הלכנון, המתחייב מכורח ההתרחשויות הבטחוניות-הפוליטיות באזור, ומוצא בטויו במסגרת תכנית הפעולה והגיוס המוצעים. תכנית זו יש לבחון מדי שנה.

### ב. הצעת אומנות לישוב חדש

1. עם הגברת תנופת ההתיישבות ועל מנת להבטיח לישובים החדשים טיפול, הכשרה וסיוע הולמים - מטיל הקבוץ המאוחד על ישוביו הותיקים יותר - אומנות לישובים החדשים.

במסגרת האומנות יהיה המשק הותיק אחראי ושותף עם מזכירות הקבוץ המאוחד להקמתו ולטפוחו של הישוב החדש - החל משלבי תכנונו הראשוניים - וילווהו בפעילות חברתית ומשקית במשך 5 שנים לפחות. המשק האומן יגייס למטרה זו מחבריו ובניו.

2. הועידה מקבלת בברכה יוזמת ישובים דוגמת בית השטה וישובי הגולן לקבל על עצמם, במשותף עם ישובים אחרים, אומנות להקמת ישובים אחרים, אומנות להקמת ישובים והדרכתם במסגרת תכנית ההתיישבות של התנועה, קוראת לישובים ללכת בדרך זו.  
לגיבושו החברתי והמשקי של הישוב החדש חיוני לכלול ולהפעיל קבוצת בנים בוגרים בין ראשוני המקימים את הישוב.

3. ישוב שנקבע כישוב-אומן לישוב חדש יטול על עצמו החובות הבאות:

א. הכנת וגיבוש כח אדם

הישוב האומן יפעל להכנת כח האדם לישוב החדש. ידריך את הגרעינים התנועתיים המיועדים לישוב החדש ויהווה מקום הכשרה לכוח האדם המיועד לישוב החדש.

ב. ליווי חברתי ומשקי

הישוב האומן אחראי לבנייתו, גיבושו החברתי וליווי המשקי של הישוב החדש. במסגרת זו יגויסו (3-5) מחבריו לתפקידים מרכזיים בצוות המלווה הקמת הישוב החדש. המשק האומן יעודד גיוסם של חלק מבניו הצעירים לישוב אותו הוא אומן. מגויסי הישוב האומן יכללו במכסת הגיוס.

ג. ועדת אומנות

מזכירות הישוב האומן אחראית בפני התנועה על ביצוע האומנות. הישוב האומן יבחר ועדת אומנות, שמרכזה יהיה חבר במזכירות הישוב בתוקף תפקידו. ועדה זו תהיה אחראית לביצוע פעולת האומנות לכל תחומיה.

ד. צירוף ישוב מלווה לישוב האומן

במידת הצורך יצורף ישוב-מלווה לישוב האומן תוך חלוקת תפקידים מוגדרת, הבטחת עבודה משותפת ואחריות כוללת בין שני הישובים. הרחבת ותנופת ההתיישבות החדשה של הקה"מ מחייבים את מזה"ק להיערך בהתאם. יש להעמיד בבחינה מתמדת את הנסיון המשקי והחברתי המצטבר בהקמת ישובים חדשים וכך את דרכי הכנת כח האדם להתיישבות.



3. גידול קליטה וקידום ישובים

הקבוץ המאוחד רואה באורח חיים הקבוצי השוויוני מטרה ודרך להגשמת הציונות והסוציאליזם; להתיישבות, לפיזור האוכלוסיה ולעיצוב הגבולות.

הקבוץ שואף לגידול וקליטת חברים כדי להגביר כוחו בביצוע המשימות שנטל על עצמו, לבנות חברה רחבה רב-גילית החיה חיים ערכיים שוויוניים המבוססים על עבודה עצמית, אורח חיים יצרני ושוויון ערך האדם.

גידולו של הישוב הוא תנאי לחוסנו, לאפשרות פיתוח החיים החברתיים, התרבותיים והמשקיים בכל ישוב מישוביו ועמידתם במשימות התנועה.

התנועה והישוב יפעלו במשותף להבטחת הגידול. התנועה תפעל להכשרת רזרבות תנועתיות והכוונתן בהתאם לצרכים, תסייע לישובים בבניית תשתית-קולטת, משקית וחברתית והישוב עצמו - יפעל בהתמדה להעמקת ההקלטות של החברים והמשפחות בחיי העבודה והחברה.

ועידת הקבוץ ערה לצורך לחזק ולבסס ישובים צעירים וותיקים הנאבקים בקשיים ולהתקדם בפתרון בעיותיהם.

במקביל למשימות ההתיישבות החדשה יערך הקבוץ לעשות לגידולם ולחיזוקם החברתי והמשקי של אותם הישובים, כחלק מתכנית הפעולה והגיוס המוצעת, ע"י הקצאה מקבילה של כח-אדם ומשאבים.

תכנית הגידול והקליטה המוגשת תעובד לפרטיה במשותף עם הישובים לאחר הועידה.

תכנית הגידול והקליטה המוגשת לוועידה באה לתכנן גידולו של הקבוץ, ב-5 השנים הבאות, והמקורות הבאים:

- א. גידול טבעי - קליטת בנים
- ב. גידול תנועתי - גרעיני תנועה מהארץ ומחו"ל.
- ג. קליטת משפחות ובודדים (עולים ו"מהעיר לכפר").
- ד. בוגרי אולפנים ומתנדבים (כבודדים ובחבורות).
- ה. קבוצות צעירים מהעיר להתיישבות.
- ו. חברות נוער, הכשרות צעירות וילדי חוץ.



שכבת הבנים - הנה יסוד לבנין הקבוץ וישוביו.  
הקבוץ קורא להעמקת החינוך התנועתי של בניו ובנותיו.

תנועות הנוער החנוכיות-החלוציות בארץ ובחו"ל - הינן "עמוד השדרה" להתיישבות החדשה ולחזוק ההתיישבות הקיימת. טיפוח תנועת הנוער היא משימה מרכזית של הקבוץ בתקופה זו ובה ישקיע מאמציו, לגיוס מיטב כח האדם ואמצעים.

קליטה - הקבוץ מצייך פעולת ועדת הקליטה הפועלת לתגבור ישובים ע"י הגברת הקליטה של משפחות ובודדים מהארץ ומחו"ל ובהכוונת מתנדבים בוגרי אולפנים ומסיימי רכזי קליטה.

ארגון קבוצות צעירים - מהעיר, הוא אפיק חדש ונוסף להזרמת כוח אדם להתיישבות. קבוצות אלו יופנו להכשרה למשקים ותיקים ויתגבשו כגרעינים להתיישבות. בארגון קבוצות אלו יש לרכז מאמץ ארגוני, הסכרתי ותקציבי.

חברות נוער - קליטת חברות נוער, כתות מוצמדות, הכשרות צעירות וילדי חוץ - הינה בראש ובראשונה מגמה חנוכית אינטגרטיבית. במסגרת החלטות מועצת הקבוץ בעין-חרוד (8.11.74), אושרה תכנית ה-2000, בה הוטלה על כל ישוב קליטת אחת הקבוצות הנ"ל, תוך 3 שנים. בעבודה חינוכית זו יש לראות דרך נוספת לקליטת חבריים בעתיד ויש בה חידוש המסורת של חינוך חברות נוער בכל ישוב.

#### 4. בטחון

נושאי הבטחון הינם חלק מהותי במחשבה ובמעשה ההתיישבותי של הקבה"מ מראשיתו ועד היום, בעיתות שלום ובעיתות מלחמה, הקבה"מ - במסגרת התנועה הקבוצית - רואה עצמו כגוף חברתי ציבורי המצוי בקשר גומלין הדוק עם צה"ל על כל שלוחותיו, הבא לביטוי בדרך:-

- עידוד הבנים לשירות ביחידות התנדבותיות.
- שיתוף בהכרעות בנושא מסלול גרעיני הנח"ל.
- שיתוף בפעילות יום-יומית בנושא ההגנה המרחבית.
- עידוד שירות בצבא הקבע.
- עידוד ושיתוף קשישים ונשים במשימות התנדבותיות.
- התנדבות בהקצאת אמצעים לביצורים.

הקבה"מ רואה בצה"ל חזק ערובה לקידום השלום, ומציין בהערכה את התעצמות רבת ההיקף, שחלה בתקופה האחרונה.

הקבה"מ רואה בהעמקת החינוך הערכי בצה"ל ובהעלאה מתמדת של דמותו הערכית של הלוחם, על כל דרגיו - ערובה לצה"ל חזק וקורא לבניו וחבריו המשרתים בצה"ל להיות דוגמה כשטח זה.

הקבה"מ מעריך את התנופה שניתנה בשנה האחרונה לפעילות צה"ל בכל שלוחותיו, ובמיוחד בפיתוח ובהגברת ההגנה המרחבית. הקבוץ ימשיך לסייע ולשתף פעולה על מנת להגביר ולהעמיק את נושא ההגנה המרחבית בכל חלקי הארץ.

ראייתו ותפיסתו אלה של הקבה"מ מחייבים אותו לפעילויות הבאות:

א. נח"ל

חידוש וביסוס משלחת בני הקבוץ לנח"ל.  
הקבוץ יפעל לחיזוק והעמקת הגיוס לתפקידי פיקוד בנח"ל בכל הרמות והתפקידים בשירות הסדיר ובשירות הקבע.

ב. צבא הקבע

חידוש וביסוס משלחת חברי ובני הקבה"מ בצבא הקבע

1. הקבוץ רואה בשירות הקבע בצה"ל שליחות עליונה וקורא לישוביו-חבריו לעודד ולהיענות לפניות צה"ל בנושא זה.
2. הקבה"מ יפעל לקיים בצה"ל משלחת בעלת זיקה תנועתית - מבלי לפגוע בהתחייבויות האישיות למערכת הצה"לית, תוך מגמה להגביר הקשר בין המערכות.
3. הקבה"מ וישוביו יפעלו לשמירת הקשר האישי והתנועתי עם המגויסים בצה"ל.

4. הארכת שירות לבוגרי קורס קצינים: הקבה"מ יענה לפניית צה"ל להארכת השירות של בוגרי קורס הקצינים, חברי התנועות הקבוציות מעבר לתקופה המקובלת.
5. שירות קבע לתקופות ארוכות: הקבה"מ יעודד התנדבות וגיוס מפקדים לשירות לתקופות ארוכות של מספר שנים, כהמשך או לאחר סיום השירות הסדיר, על מנת לאפשר פעילותם בכל רבדי הפיקוד של צה"ל.

#### ג. ההגנה המרחבית

הקבה"מ רואה את ההגנה המרחבית כחלק מן התפיסה הבטחונית הכוללת של מדינת ישראל וכחלק אינטגרלי במערכת ההתיישבותית מאז ראשית - עם עובד ולוחם.

ההגנה המרחבית הוזנחה בשנים שקדמו למלחמת יום הכיפורים ויש לאמצה מחדש וליישמה בהתאם לשינויים שחלו.  
עיקרי ההגנה המרחבית הן -

1. כל ישוב הוא יעד חיוני ותא ראשוני במערכת ההתגוננות והייצור.
2. כל ישוב יאורגן לעמידה במשימות:
  - הגנה לבלימה
  - ספיגה
  - הבטחה אזורית בהתאם למיקומו.
3. סדרי העדיפויות בארגון ובהקצאת משאבים וכוח אדם יופעלו בהתאם למיקום הישוב - בישובי העימות ובישובי העורף - כמערכת אחת.
4. המתישבים הם לוחמים המשולבים במערכת הלחימה הכוללת של צה"ל.
5. יישום ההגנה המרחבית מחייב גיבוש וריכוז אמצעים לקיומה - וזאת בביצורים, ציוד ופיקוד.

על הישובים לפעול ל-

1. ארגון כוח האדם בישובים (שכבת נעורים, חברות, חברים פטורי גיוס), אימונו ושיבוצו למשימות השונות. לצורך אימונים אלו יוקצו האמצעים הדרושים, כולל ימי עבודה בתכנית המשק.
2. הקצאת אמצעים: במסגרת תקציב המשק ייכלל תקציב להשקעות והוצאות שוטפות בתחום הבטחון.



3. חיזוק ועדת בטחון בכל ישוב כך שתהווה חלק אינטגרלי מהמערכת האירגונית של הישוב. תפקידה (בשתוף עם המזכירות): ארגון הישוב בעת מלחמה.

ד. עזרה הדדית בין ישובי הקבוץ

1. בעת רגיעה - סיוע בשמירה של חברים מישובי העורף לישובי העימות, הינו חובה ראשונה במאמץ לחלוקה שווה של נטל השמירה.
2. בעת חירום - הקבוץ ייערך לעזרת ישוביו להבטחת המשך הייצור ולסיוע בארגון וניהול ישובים.

ה. התנדבות

עידוד ההתנדבות של האוכלוסיה הקבוצית, הפטורה משירות חובה ומילואים (חברות, חברים ונוער), להגברת כוונותו של צה"ל בהחזקת ציוד ומחסני חירום.

5. תכנית גיוס חברים לביצוע "תכנית הפעולה"

לצורך ביצוע "תכנית הפעולה" ייערך הקבוץ לגיוס כח אדם, שמקורו בעיקר מתוך המגזר הצעיר.

התכנית תענה על הצרכים הבאים:

- א. התיישבות חדשה
- ב. חיזוק ישובים
- ג. עבודה בנוער (בארץ ובחו"ל) וקליטה
- ד. צבא קבע

א. התיישבות חדשה - לכל ישוב חדש יש לגייס:

- (1) חברים למילוי תפקידים מרכזיים (3-5 חברים).
- (2) קבוצת בנים בוגרי צבא (7-10 חברים).
- (3) שני גרעיני בנים במסגרת שנה שלישית מוקדמת יופנו להתיישבות חדשה.

ב. חיזוק ישובים - לצורך חיזוקם של מספר ישובים יש לגייס מדי שנה משפחות צעירות, בנים ובוגרי צבא וחברים לתפקידים שונים.



לצרכי ההתיישבות המתוכננת (סעיפים 1-3) יש לגייס:  
170 חברים, מתוכם 20 חברים בוגרים,  
110 בוגרי צבא  
40 בנים במסגרת שנה שלישית מוקדמת.

ג. עבודה בנוער בארץ ובחו"ל וקליטה

- (1) עבודה בתנועות הנוער בארץ - להגשמת תכנית ההתיישבות המוצעת יש צורך בכ-15 גרעינים תנועתיים בשנה, דבר המחייב העמקת העבודה החינוכית-תנועתית והגדלת מספר החניכים בתנועות הנוער.
- (2) הגברת הפעילות בקרב הנוער בעיירות הפיתוח.
- (3) העמקת והרחבת הפעילות בתנועה בחו"ל.

סך הכל לצרכי העבודה בנוער יש לגייס:

265 חברים, מתוכם - 10 חברים בוגרים  
175 בוגרי צבא  
80 בנים במסגרת שנה שלישית מוקדמת.

ד. צבא הקבע

להגשמת תכנית הגיוס לצבא הקבע יש צורך ב-100 מגוייסים.

סיכום הצעת תכנית הגיוס לביצוע תכנית הפעולה:

120 בנים/ות במסגרת שנה שלישית מוקדמת (לפני הצבא);

380 בנים/ות מהמיגזר הצעיר;

30 חברים בוגרים

ס"ה 530 בנים וחברים

דרכים להגברת הגיוס ולביצוע תכנית הגיוס לפרטיה יידונו ויאושרו במועצת קבוץ.

6. תכנית לגיוס אמצעים כספיים לשנתיים הקרובות לביצוע תכנית הפעולה

א. האמצעים לביצוע המטרות:

- (1) מלווה פנימי - 30 מיליון ₪.
- (2) מלווה מרצון על ידי גיוס אמצעים מהמשקים.
- (3) גיוס אמצעים חיצוניים להרחבת הפעולה.

האמצעים משלושת המקורות יהיו קרן אחידה לביצוע המטרות. השם קרן מתייחס לכלל האמצעים המגוייסים.

ב. צורת ארגון הקרן:

- (1) הקרן מתנהלת כיחידה עצמאית.
- (2) ארגונה, הקריטריונים לגבייתה ולהקצאת הכספים יידונו ויאושרו במרכז הקבוץ, תוך מגמה לצמצום פערים בין הישובים.
- (3) המלווה הפנימי - 30 מיליון ₪, ייגבה מהמשקים תוך שנתיים.

## סיכום

1. תכנית הפעולה היא תכנית כוללת. גיוס כוח האדם והאמצעים הם תנאי להגשמתה.
2. על מנת להתחיל בביצוע התכנית לאלתר, קוראת הוועידה לישובים להיערך מיד לביצוע חלקם בתכנית הפעולה.
3. ועידת הקבוץ מטילה על מזכירות הקבוץ להביא למועצת הקבוץ הקרובה לבחינה, דיון וסיכום את דרכי הביצוע המתחייבים מאישור תכנית הפעולה בנושאים:
  - א. עבודתנו בתנועות הנוער וגיוס המדריכים להעמקת העבודה החינוכית.
  - ב. דרכי ושיטת גיוס כוח-אדם לביצוע התכנית.
  - ג. תכנית הפעולה של הקרן, ארגונה, קריטריוני הגבייה והקצאת הכספים.

4. לקראת המועצה יימשכו הדיונים שהחלו לקראת הוועידה במשקים. סיכומיהם ייכללו בתכנית הפעולה הכוללת שתובא לאישור המועצה.
- מזה"ק תיערך לביצוע התכנית תוך דיון עם הישובים על הפירוט המתחייב מכך לגבי כל ישוב.
5. ועידת הקבוץ מטילה על מזה"ק להיערך מיידית ללמוד וטיפול בבעיות הישוב הגדול, המתבגר והרב דורי.
6. ועידת הקבוץ מחליטה לכנס תוך שנה מועצה שתוקדש לשאלות החברה הקבוצית. הוועידה מטילה על המז"ק להיערך להכנת מועצה זו.

הערה: אל ועדת ההחלטות הגיעו הצעות למודלים שונים לגבי הקמת ישובים וצורות גיוס כוח-אדם ומשאבים כספיים. מזה"ק תבחן ההצעות ותביאם לפורום מוסמך לדיון ולהחלטה.

הוועידה מקדמת בברכה את ההצעה שהוגשה על ידי קבוצת צעירים מצירי הוועידה ומאמצת אותה לביצוע:

"הוועידה מטילה על צירי המשקים בוועידה לכנס תוך השבועות הקרובים את השכבה הצעירה במשקים לדיון בנושאי הוועידה, תוך כוונה להעביר את רוח הוועידה לצעירי המשקים ולעוררם לקראת המשימות שעליהן החליטה הוועידה - כשלב מידעה לביצוע.

אמור להתקיים כנס צעירי הקבה"מ שידון בנושאי החלטות הוועידה ודרכי ביצוען. את ארגון הכנס לוקחת על עצמה קבוצת צעירים מצירי הוועידה, בשיתוף המוסדות המתאימים בקיבוץ המאוחד.

